

1:1 Nongkon pinomangkoianpamai, wakutu in dunia na'a diápa pinomia, Pirman i Allah tatua koyongan bidon oyúon. Pirman i Allah tatua koyotaki-takin i Allah, bo Sia-Siakabí ing ki Allah. 2 Nongkon pinomangkoianpabímai Sia noyotakin i Allah. 3 Bayongan yagi-yagi pinomia pinodoyon ko'i-Nia, bo nongkon bayongan inta oyúon, diábí in tobatúmai pinomia diá pinodoyon ko'i-Nia. 4 Ko'i-Nia oyúon ing kobiagan, bo kobiagan tatua inta monimbayag kon intau. 5 Bayag tatua in nonindar kon sindip, bo Sia in diábí kokawasa'an in sindip tatua. 6 Namangoidon tobatú intau inta pinotabá i Allah, ki Yohanes in tangoinya. 7 Sia namangoi nopota'au kon soál bayag tatua, simbá mopirisayadon im bayongan intau. 8 Sia tontani de'emanbí bayag tatua, sia in tongábí nopota'au. 9 Bayag totokea inta monimbayag kom bayongan intau, tayo-tayowdon mamangoi kon dunia. 10 Pirman tatua na'a bidon kon dunia, Siabí tua in nomia kon dunia na'a, ta'e dunia diá nonota'au ko'i-Nia. 11 Sia namangoi in dunia inta pinomia-Nya tontaní ta'e intau mita kapunya'an-Nya tatua doí motarima ko'i-Nia. 12 Tongá oyúon doman in notarima ko'i-Nia bo nopirisaya ko'i-Nia; mosia tua inogoi in hak mobalí ki adí i Allah, 13 inta pinononggadí de'eman nongkon intau, sing kobiagan mobagu tua in nongkon i Allahbí im pangkoinya. 14 Pirman ain nobalí intau, Sia nogutun kon sigad naton, bo kita ain noko'ontong kong kamulia'an-Nya. Kamulia'an inta sinarima-Nya salaku Adí tulong i Amá. Pinongin i-Nia tua kita moko'ontong ko'i Allah bo tabi-Nya ko'i naton. 15 Ki Yohanes namangoi salaku saksi-Nya, sia nopohabar: "Na'adon in Sia inta pinogumanku: Mo'iduduimai ko'inakó, mo'iangoi in Sia inta mokawa-kawasa nongkon inakó, sin Sia oyúondon kowakutu in aku'oi diápa." 16 Moloben totok in tabi-Nya, diá ing gogainya Sia momarakat ko'i naton. 17 Hukum i Tuhan sinarima naton nongkon i Musa. Ta'e tabi bo kososatia i Allah pinonyatadon ko'i Yesus Kristus. 18 Diábí im pernah noko'ontong ko'i Allah, kolikudbí ing ki Adí tulong i Amá, inta notongkai i Amá bo modagin totok ko'i-Nia. Ko'i-Nia tuata monyata ko'i naton ing ki Amá. 19 Ponguasa mita Yahudi kon Yerusalem nopotabá kon imang mita bo intau mita in Lewi minayak ko'i Yohanes bo nolibó nana'a, "Ki ine ikow na'a?" 20 Taran-tarangandon ki Yohanes nongaku, "Aku'oi in de'emanbí Raja Mopoposalamat." 21 Dá bui ilibó monia, "Aka natua, ki ine ikow Ki Elia degá ikow?" Tubagnya: "De'eman". "Tobatú nabi degá?" ilibó bui monia. Ta'e ki Yohanes notubag doman: "De'eman". 22 "Aka natua, dá pogumandon ko'inami mongo ki ine ikow na'a simbá kota'auan nami im potubag ko'i monia inta nopotabá mangoi ko'inami. Aka podudui in raianmu yo ki ine in ikow nion?" 23 Ki Yohanes notubag: "Aku'oibí na'a inta imakusud in singog i Nabi Yesaya nana'a: 'Intau inta nobalú kom pandang gurun: Tondodaidon dalan ko'i Tuhan.' " 24 Intau mita inta pinotabá i intau im Parisi, 25 nolibó ko'i Yohanes nana'a: "Aka ikow de'eman Raja Mopoposalamat, de'eman ki Elia, bo de'eman doman tobatú nabi, yo nongonu sin ikow i mobaptisbí?" 26 Ki Yohanes notubag, "Aku'oi mopobaptis in tubig. Ta'e kon yuá-yuák monimu, oyúon tobatú intau inta diá kinota'auan monimu. 27 Sia inta namangoi no'iduduimai ko'inakó, ta'e umpakah tongá mobuka kon togot in sapatu-Nya, yo diá patus in aku'oi." 28 Tua komintan nobalí kom Betania inta kon lolanmai Ongkag in Yordan inta pobaptisanmai i Yohanes. 29 Nopo'ikolomai kon singgai, indoianmai Yohanes ki Yesus namangoi ko'inia. Bo ki Yohanes noguman, "Indoiai, tuata ing ki Adí in Domba i Allah inta momopat kon dosa in dunia." 30 Sia tuata inta imakusud in singogku, "Mo'iduduimai ko'inakó mamangoi in Sia inta mokawa-kawasa nongkon inakó, sing kowakutu in aku'oi diápa pinolahir, Sia koyongandon oyúon." 31 Aku'oi tontaní, diábí nonota'au ko'i-Nia ing kolipod. Padahal aku'oi namangoi nobaptis in tubig simbá intau mita Israel monota'au ko'i-Nia. 32 Ki Yohanes noguman doman nana'a, "Aku'oi noko'ontong kon Roho i Allah noponag nongkon langit naonda bo lagapan paloma dinumompá bo nogutun ko'i-Nia. 33 Tungkul intua diápabí kinota'auanku mongo ki ine in Sia. Ta'e ki Allah inta nopotabá ko'inakó mopobaptis in tubig nogumandon ko'inakó nana'a: 'Aka moko'ontong ikow kon Roho i

Allah moponag bo mogutun kon tobatú intau, yo intaubí tatuata inta mopobaptis in Roho i Allah.' 34 Bo inontongkudon tontaní intua," guman i Yohanes, "Bo pota'aukudon ko'i monimu kon Siabí tua ing ki Adí i Allah." 35 Nopoikolomai kon singgai, ki Yohanes kon tempat bui tatua takin murínya doyowa. 36 Naonda inontongnya ing ki Yesus no'italib, Sia noguman: "Indoiai! Tuata Adí Domba i Allah." 37 Dinongog i murínya doyowa tatua in singognya tatua, dá minyak in taya dua dinumudui ko'i Yesus. 38 Ki Yesus nobobui ko'i monia inta dumuduiianmai ko'i-Nia bo polat nolibó, "Onu in tayakon monimu?" Tubag monia, "Rabi, kon onda im pinogutunan i Rabi?" (Rabi mangalinya guru.) 39 Dá kai Yesus doman, "Koligai! Indoiaidon monimu tontaní." Mosia namangoi domandon bo no'idoi kom pinogutunan-Nya. Dodai intua jam empatdon mololabung. Singgai intua mosia nogutunpa noyotakin i Yesus. 40 Tobatú kon sigad nayadua tua inta ain nokodongog kon onu inta pinoguman i Yohanes bo inta minyak dinumudui ko'i Yesus, tangoinya ing ki Andreas ki utat i Simon Petrus. 41 Dá ki Andreas lagi notayak ko'i Simon ki utatnya bo noguman ko'inia, "Kami ain noyodungkul i Mesias!" (Mesias notongkai ing Kristus: Raja Mopoposalamat.) 42 Ki Simon dinia i Andreas minyak ko'i Yesus. Ki Yesus inimindoi ko'i Simon, bo noguman: "Ikow ki Simon, ki adí i Yohanes. Ikow tangoiondon ki Kepas." (Kepas notongkai im Petrus, mangalinya bulud batu.) 43 Nopo'ikolomai kon singgai ki Yesus nonantúdon kom mayak ing Galilea. Sia noyodungkul i Pilipus. Ki Yesus noguman ko'i Pilipus, "Koligai duduidon ko'i-Nakó!" 44 Ki Pilipus na'a intau im Betsaida, kotá inta pinogutunan i Andreas bo i Petrus. 45 Bo ki Pilipus noyodungkul i Natanael bo polat noguman ko'inia, "No'ulídon nami in intau inta sinangoi i Musa kom bonu im buk hukum i Allah, bo inta aim pinota'au muna in nabi mita. Sia tua ing ki Yesus, intau in Nazaret, ki adí i Yusup." 46 Ta'e ki Natanael noguman, "Eta oyúon degá im mopia mamangoi nongkon Nazaret?" Dá kai Pilipus doman, "Koligai, indoianmudon tontaní!" 47 Inontong i Yesus ing ki Natanael namangoi, dá ki Yesus noguman nana'a soál ki Natanael tua, "Indoiai, tua intau Israel motulid, diábí in ubol kong ginanya!" 48 Dá ki Natanael nolibó ko'i Yesus: "Naonda ing kinotota'au i Amá ko'inakó?" Tubag i Yesus, "Wakutu in diápa inoiní i Pilipus ikow, inontong-Kudon ikow kon limonag im pangkoi ara tatua." 49 "Pak Guru, guman i Natanael, ki Amá ing ki Adí i Allah!" 50 Ki Yesus noguman ko'i Natanael, "Ikow nopirisaya ko'i-Nakó tongá lantaran dega' Aku'oi noguman ko'inimu kon ikow inontong-Kudon kon siungonmai pangkoi in ara tatua Soál mita inta lebe molobe-loben nongkon tua ko'ontonganmubí!" 51 Ki Yesus noguman doman, "Totu'u, popirisayadon! Ikow moko'ontongbí kon langit mobukat bo malaekat mita i Allah moponik-moponag mamangoi ko'i Adí Intau."

2:1 Doyowa nosinggai no'iduduimai kon tua oyúon im pinonika'an kong kotá ing Kana kong Galilea, bo ki iná i Yesus kon tua doman. 2 Ki Yesus bo murí-Nya mita inundang doman kom pesta tatua. 3 Bo naonda ing kinodaitan in anggur, ki iná-Nya noguman ko'i Yesus, "Mosia kinodaitan in anggur." 4 Ki Yesus notubag, "Iná, dona'aipa mokiaid in onu bo onu ko'i-Nakó, sin diátabí notompod i wakutu-Ku mopo'ontong intua." 5 Ta'e ki iná i Yesus noguman kon simpal mita kom pinonika'an tatua: "Aidaidon onu im pokiáid-Nya ko'i monimu." 6 Kon tua oyúon tampayang onom inta sinadia sim pake'on pondaritan podudui adat in Yahudi. Tampayang tobatú bonunya degá mogatut noliter. 7 Dá ki Yesus noguman kon simpal mita kon tua, "Bonuaidon tubig in tampayang mita tatua." Dá binonuandon doman mita monia kinongo-puling. 8 Onda intua ki Yesus noguman ko'i monia, "Tana'a ponayukaikah kon topilik nongkon tampayang tatua bo dia kon itoi im pesta bo pokinanam." 9 Bo itoi im pesta tatua nonanamdon kon tubig inta ain nobalí anggur tatua. (Ta'e diábí kinota'auannya mongo nongkon onda in anggur tatua, tongábi simpal mita in nonota'au kon soál mita tatua.) Dá itoi im pesta tatua minyak dinimiug kon nonika'an lolaki, 10 bo noguman:

"Biasamai intau munabí mopo'inum in anggur inta mopia totok, bo aka tamu mita mopuasdón monginum, bain tua bo poluaiondon in anggur inta diá totok mopia. Ta'e ki utat in umuranbí notagú kon anggur mopia umaai in tana'a makow!" 11 Tuata in soál mokoherang muna inta pinomia i Yesus. Tua pinomia-Nya kong Kana inta kong Galilea. Takin tanda tatua Sia nopo'ontongdon ing kawasa-Nya. Dá murí-Nya mita mopirisayadon ko'i-Nia. 12 Nopalut makow kon tua ki Yesus minayak ing Kapernaum noyotakin i iná-Nya, i utat-Nya bo murí-Nya mita. Mosia nogutunpa kon tua tongonupamai degá nosinggai. 13 Naonda in Singgai Moloben Paskah Intau Yahudi nodiugdon, ki Yesus minayak in Yerusalem. 14 Kom palas im Baloi Tuhan inta kon Yerusalem, oyúon intau inta mopopotalui mita in sapi, domba, bo paloma, bo oyúon doman in intau inta mopoponoliu in doit limitú makow kon tua. 15 Ki Yesus nonulapid kon tali bo pinomia sambok bodongka noguntun kom bayongan mahaluk kon tua, pinomayak domba, sapi pinoluai-Nya nongkon Baloi Tuhan. Bo meja mita inta tempat poponoliuanmai in doit sinoko-balintuang-Nya, sahingga doit nongo'irangkap. 16 Bo Sia noguman kon intau mita mopopotalui im paloma, "Tokodiadon komintan nongkon na'a. Dikabí balíon monimu pasar im Baloi Amá-Ku!" 17 Dá kinotoropandon im murí-Nya mita kon oyúon im pinais kom bonu im Buk Mosuci nana'a: "Tabi-Ku kom Baloi-Mu, oh Allah, mopodoko-dokot kong gina-Ku." 18 Tongá itoi mita in Yahudi molawang ko'i-Nia, mosia noguman ko'i Yesus, "Onu i mota'au po'ontong-Mu ko'inami salaku tanda kon oyúon hak-Mu mogaid kon ná tana'a." 19 Tubag i Yesus, "Rumbundon Baloi Tuhan tana'a, bo tongábí kon dalom tolu nosinggai im poposindogan-Ku bui." 20 Itoi mita in Yahudi tatua noguman ko'i Yesus, "Opat nopuluh boonom notaong pinoposindogan im Baloi Tuhan tana'a, bo Ikow im mongaku kom mokoposindog kon tua tongá kon dalom tolu nosinggai?" 21 Ta'e makusud i Yesus Baloi Tuhan tua in awak-Nyabí tontaní. 22 Dá tuamai naonda ing ki Yesus nobiag nongkon kinopatoian-Nya, buidon kinotoropan im murí-Nya mita, kon soál tatua pernahdon pinoguman i Yesus. Dá mosia nopirisayadon kon onu inta pinais kom bonu im Buk Mosuci bo bayongan inta siningog i Yesus. 23 Waktu ing ki Yesus kon Yerusalempa solama in Singgai Moloben Paskah, nobayong intau nopirisaya sin noko'ontong kon soál mita inta mokoherang pinomia-Nya. 24 Ta'e diábí pirisayaan i Yesus i mosia, sing kinota'auan-Nyabí gina im bayongan intau. 25 Tuamai diá bidon paralu mokodongog kong katarangan in intau ibanea, sing kinota'auan-Nya onu ing kom bonu ing gina intau.

3:1 Oyúon tobatú tokoh agama nongkon golongan intau im Parisi, tangoinya ki Nikodemus. 2 Kon dolom tobatú, sia namangoi ko'i Yesus bo noguman, "Pak Guru, kinota'auan nami kong ki Amá im pinotabábí i Allah. Sin diábí in tobatúmai intau mota'au mogaid kon soál mita inta mokoherang ná inta pinomia i Pak Guru aka ki Allah diá kotaki-takinnya." 3 Tubag i Yesus, "Totu'u, kon diábí in tobatúmai intau mota'au mobalí umat i Allah, aka sia diá polahiron bui." 4 Dá ki Nikodemus noguman nana'a ko'i Yesus, "Diábí doman intau inta noguyangdon bo polahironbí bui! Mota'au degá in sia tumuot bui kon sian i inánya bo polahiron bui?" 5 Ki Yesus notubag, "Totu'ubí in singog-Ku tana'a: aka intau bo diá polahiron nongkon tubig bo nongkon Roho i Allah, yo intau tatua diábí mota'au mobalí umat i Allah. 6 Aka awak na'a pinolahirbí ing guyanga, ta'e aka secara rohani yo pinolahirbí in Roho i Allah. 7 Dika moherang aka Aku'oi moguman kom mo'ikow komintan musti polahiron bui. 8 Tompot mogirup kon onda ing ko'ibognya; kodongogan naton in singognya, ta'e diábí kota'auan naton mongo nongkon onda ing kinoángoianya bo kon onda im bayáannya. Natua doman in intau inta pinolahir nongkon Roho i Allah." 9 Ki Nikodemus nolibó bui, "Dá naondabí ing kobobalí intua?" 10 Tubag i Yesus, "Ikow nion guru kon Israel, umpakah yo diá kota'auanmu in soál tatua 11 Pirisayadon: Kami mosingog kon onu inta kinota'auan nami, bo

tongábí doman onu inta ain inontong nami tua im pota'au nami; ta'e mo'ikow doí motarima kon onu im pinota'au nami. 12 Mo'ikow diá mopirisaya aka Aku'oi mongonguman kon soál dunia ko'inimu, dá naondabí im mo'ikow mopirisaya aka Aku'oi mongonguman ko'i monimu kon soál mita inta nongkon soroga 13 Diábí tobatúmai intau pernah namonik in soroga, kolikudbí in Sia inta ain noponag kon dunia na'a, Sia tuata ing ki Adí Intau. 14 Bo ná doman ki Musa inta nopoponik in ulag tambaga kom pangkoi ing kayu kom padang gurun, dá natua doman ki Adí Intau musti polantudon, 15 Simbá bayongan intau inta mopirisaya ko'i-Nia moko'ulí kong kobiagan mononoi. 16 Lantaran ná domai tua in tabi i Allah kon intau kon dunia na'a, sahingga inogoi-Nyadon ki Adí-Nya tulong, simbá bayongan intau inta mopirisaya ko'i-Nia diá moyoyang, ta'e moko'ulí kong kobiagan mononoi." 17 Sing ki Allah nopotabá ko'i Adí-Nya namangoi in dunia na'a de'emanbí mamangoi mohakim kon intau kon dunia na'a, ta'e mamangoibí mopolasalamat ko'i monia. 18 Intau inta mopirisaya ko'i-Nia diábí hukumon. Ta'e intau inta diá mopirisaya in hukumondon i Allah, sin diá mopirisaya ko'i Adí-Nya inta tulong. 19 Na'a im mobalí dodoyonan ponuntutan ko'inia: "Bayag ain namangoi in dunia na'a, ta'e sindipbí ing ko'ibo-ibog in intau, sim mora'at in oáid monia. 20 Sin intau inta momia kom mora'at, moya'at ing ginanya kom bayag, sin dikabo ko'ontongan in oáidnya inta mora'at tua. 21 Ta'e intau inta nomia kon onu inta kino ibog i Allah, namangoi kom bayag tatua simbá ko'ontongandon kon onu inta pinomianya tatua no'iduduibí kon inta kino ibog i Allah." 22 Nopalut makow kon tua ki Yesus bo murí-Nya mita minayak in Yudea. Bo ki Yesus nogutunpa kon tua noyotakin monia tongonumai nosinggai bo nobaptis. 23 Dodai intua ki Yohanes diápa pinobonu monia kom ponjara dá sia umuranpa doman nobaptis kon Aion, lipu inta diá noyayuk nongkon Salim, sin nobayong in tubig kon tua. Intau mita namangoi ko'inia, bo binaptisnya i mosia. 25 Tongá tongonumai im murí i Yohanes nomangkoidon mobobayowan takin intau mita in Yahudi soál atorang pondaritan. 26 Mosia minayak ko'i Yohanes bo noguman, "Pak guru, kinotoropanpa degá i Pak guru in intau inta noyotakin i Pak guru kon lolanmai Ongkag in Yordan tua, inta sinundú i Pak guru waktu intua Sia nobaptis doman in tana'a makow bo komintan intau mayak ko'i-Nia!" 27 Ki Yohanes notubag, "Diábí in tobatúmai intau moko'ulí kon onu bo onu sin pake'onnya tontaní, aka de'eman ki Allah in nobogoi ko'inia. 28 Dinongog bidon monimu tontaní in singogku, kon aku'oi na'a in de'emanbí Raja Mopopolasalamat. Aku'oi in tongábí pinotabá umuna ko'i-Nia. 29 Nonika'an bobay tatua ing kapunya'انبí in nonika'an lolaki. Yobayat in nonika'an lolaki tatua tongábí simindog moyotakinnya bo mokidongog, bo mopia ing ginanya aka mokodongog kon singog in nonika'an lolaki. Natuabí doman in aku'oi. Mopiadon totok ing ginaku in tana'a. 30 Kawasa-Nya im mustidon kodugang-kodugang bo aku'oi ing ko'intok-ko'intokdon." 31 "Inta namangoi nongkon soroga no'iliubí nongkon bayongan yagi-yagi. Inta namangoi nongkon dunia no'ibonubí kon dunia na'a bo nongonguman doman kon soál in dunia mita na'a. Ki ine inta nongkon omonik Sia no'iliubí nongkon bayongan yagi-yagi. 32 Sia nongonguman kon soál inta inontong bo dinongog-Nyadon, ta'e diá tobatúmai intau mopirisaya kon onu ino'uman-Nya. 33 Sin intau inta mopirisaya kon onu inta ino'uman-Nya tatua, akúonnyabí kong ki Allah tua i mobanar. 34 Sing ki ine im pinotabá i Allah, dá siabí tua mopoyaput im pirman i Allah, sin sia ing kinawasaan bidon in Roho i Allah. 35 Ki Amá motabi ko'i Adí-Nya, bo pinosarakan-Nyadon bayongan ing kawasa-Nya ko'i-Nia. 36 Intau inta mopirisaya kon Adí tatua, moko'ulí kong kobiagan mopia bo mononoi, ta'e intau inta diá motoindudui kon Adí tatua, diábí doman moko'ulí kong kobiagan. Sia umuran hukumon i Allah."

4:1 Dinongogdon intau mita im Parisi kong ki Yesus ain noko'ulí bo nobaptis kon intau mobayobayongdon kon dumodudui i Yohanes. (2 Sabanarnya ki Yesus diábí nobaptis ta'e tongábí murí-

Nya mita.) 3 Naonda ing kinota'auan i Yesus kon soál mita tatua kino-dongogandon i intau mita im Parisi, dá nongkon Yudea Sia nobuidon minayak ing Galilea. 4 Dalan monia tua musti mo'italib kon Samaria. 5 Dá nodapotdon tai Yesus kon tobatú kotá kon Samaria, Sikhar in tangoinya. Lipú tatua diá noyayuk nongkon butá inta inogoi i Yakub kolipod ko'i Yusup, ki adínya. 6 Kon tua oyúon parigí i Yakub. Nopolídon totok ing ki Yesus sim bobayáan tatua, tuamai Sia ilimitúpa kom bingkímai im parigí tatua. Dodai intua no'utudon in singgai, degá jam duablasdon. 7 Bo murí-Nya mita minayakdon ing kotá sin notalui kong ka'anon. Diá no'onggot kon tua oyúon tobatú bobay in Samaria namangoi sim monangkob. Ki Yesus noguman ko'inia, "Iná, mota'au degá Aku'oi mo'igum kon tubig inumon-Ku?" 9 Bobay tatua notubag, "Ki Tuang intau in Yahudi, bo aku'oi na'a inta in Samaria, nongonu sing ki Tuang mo'igumbí ko'inakó kon tubig inumon?" (Sin intau mita in Yahudi diá noyoyobayatan intau mita in Samaria.) 10 Ki Yesus notubag, "Aka kuma bo kinota'auanmu in totabi i Allah bo kinota'auanmu ki ine in no'igum kon inumon ko'inimu, yo nopasti bidon kon ikow tontaní im mo'igumbí kon tubig inumon ko'i-Nia tua. Bo ogoian-Nyabí ikow in tubig kobiagan tatua." 11 Dá bobay tatua noguman doman, "Diá in totayuk i Tuang bo nodalom totok im parigí tana'a. Kon ondabí ing ko'ulían i Tuang kon tubig inta mokobiag tua 12 Ki Yakub mogoguyang nami, ain nobogoi im parigí tana'a ko'inami. Bo sia tontaní ain nogamá kon tubig inumonnya nongkon na'a; ná doman tua ing ki adínya mita bo bobiagonnya mita. Degá ki Tuang im molobe-loben nongkon i Yakub?" 13 Dá kai Yesus doman, "Intau inta monginum kon tubig tana'a im buipabí moyogang, 14 ta'e intau inta monginum kon tubig ogoi-Ku, diá bidon moyoga-yogang, sin tubig inta ogoi-Ku ko'inia mobalí bidon bokakak kom bonu in awaknya, bo umuran lumuai bo mobogoi ing kobiagan mononoi." 15 Guman bobay tatua, "Tuang, ogoiaidon aku'oi in tubig tatua, simbá diádon moyoga-yogang in aku'oi, bo diáka bidon mopobui-buimai kon na'a sin monangkob." 16 Guman i Yesus ko'inia, "Bayakdon bo oiní ing ki buloimu mamangoi in na'a." 17 Bobay tatua notubag, "Diábí ing ki buloiku." Guman doman i Yesus bui, "Totu'u in tubagmu nion." 18 "Sin ikow kolimadon pinobuloi, bo lolaki inta nobiag noyogalummu tana'a makow in de'emanbí ki buloimu." 19 Bobay tatua noguman, "Kinota'auankudon tana'a kong ki Tuang in tobatúbí nabi." 20 "Mogoguyang nami nosumbah ko'i Allah kom bulud tana'a, ta'e intau mita tolipúan i Tuang moguman kon tongábí kon Yerusalem tempat pososumbáan in intau ko'i Allah." 21 Ki Yesus noguman ko'inia: "Popirisayadon, komintanmai intau mosumbah ko'i Amá, de'eman bidon kom bulud tana'a bo de'emanbí doman kon Yerusalem. 22 Mo'ikow intau in Samaria mosumbah ko'i inta diá kinota'auan monimu, ta'e aka kami intau in Yahudi nosumbah ko'i-Nia inta nokanal nami, sing kasalamatan namangoi nongkon intau in Yahudi. 23 Ta'e mo'iangoi bí in waktunya, sedang bo no'iangoi bidon, kon takin ing kawasa Roho i Allah intau mita mosumbah ko'i Amá inta mobanar ná inta kino ibog i Amá. 24 Sing ki Allah in Rohobí bo tongábí takin Roho i Allah sahingga intau mita mota'au mosumbah ko'i Amá podudui ing ka'ada'an-Nya." 25 Bobay tatua noguman ko'i Yesus, "Kinota'auankubí kon Raja Mopoposalamat (inta sinangoi ki Kristus) im mamangoibí. Aka Sia mamangoi, pota'au-Nyabí im bayongan yagi-yagi ko'i naton." 26 "Aku'oibí na'a inta i makusudmu nion", guman i Yesus, "Aku'oi inta moyosingogmumai tana'a." 27 Bo dodai intua murí mita i Yesus no'iangoidon bui. Mosia noherang totok noko'ontong ko'i Yesus nongonguman takin tobatú bobay. Ta'e diá in tobatúmai mosia nokobalí nolibó kom bobay tatua, "Onu im paralu i iná?" Andeka nolibó ko'i Yesus. Mongo onu ino'uman i Amá takin bobay tatua?" 28 Bo bobay tatua nonal ámaidon kon tampayangnya kon tua bo minayak ing kotá bo noguman kon intau mita kon tua, 29 kai-nia "Koligai, mayak ing kita mo'indoi kon intau inta nopota'au ko'inakó kom bayongan inta aim pinomiaku. Degá bo Siabí tua in Raja Mopoposalamat?" 30 Dá mosia nobuatdon nongkon kotá bo minayak nokipodungkul ko'i Yesus. 31 Dodai intua murí-Nya mita nonongganutdon ko'i Yesus

nonga'an. "Pak Guru," kai monia, "Monga'andon." 32 Ta'e ki Yesus notubag, "Ko'i-Nakó oyúon ing ka'anon inta diá kinota'auan monimu." 33 Dá murí-Nya mita nosilibóandon, nana'a "Degá oyúondon intau nogatod mangoi kong ka'anon ko'i-Nia?" 34 Ki Yesus noguman, "Ka'anon-Ku na'a in dumuduibí kon onu inta kino ibog i-Nia inta nopotabá ko'i-Nakó, bo moginlapat kon oáidan inta pinokiáid-Nya ko'i-Nakó. 35 Kai monimu in opatpa nobulan bo mokoyut. 'Ta'e Aku'oi moguman ko'inimu: Indoiaikah magí-makow ing gobá inta ain nodarag bo nolutúdon, mota'audon koyuton!' 36 Bo tana'apabí doman makow bo intau inta mokokoyut tua motarima kom boli im pinogaidannya bo nosipundon kom bungai ing kobiagan mopia bo inta mononoi. Dá intau inta nomula bo inta nokoyut tumpalabí molunganga ing gina. 37 Totu'ubí in tolibag nana'a, 'Tobatú im momula, ibanea i mokoyut.' 38 Aku'oi mopotabá ko'i monimu mayak mokoyut kong gobá inta de'eman mo'ikow in nomula; intau ibanea ain nogaid kon tua, bo mo'ikow im motarima kong ka'utungan nongkon oáidan monia tua." 39 Nobayong intau in Samaria inta nogutun kong kotá tatua nopirisaya ko'i Yesus lantaran nokodongog kon o'uman im bobay tatua. Sim bobay tatua noguman, "Sia noguman ko'inakó kom bayongan inta aim pinomiaku." 40 Dá naonda intau mita in Samaria mita tatua noyodungkul i Yesus, mosia nopo'igum totok simbá, mogutunpa in Sia takin monia. Dá ki Yesus nogutunpa kon tua takin monia doyow nosinggai. 41 Bo nodugangdon nobayong intau mopirisaya ko'i Yesus sin nokodongogdon tontaní kon totundú-Nya. 42 Mosia noguman kom bobay tatua, "Mopirisayadon kami in tana'a, de'eman bidon tongá lantaran onu inta ino'umanmu ko'inami, ta'e lantaran kami nokodongogdon tontaní kon tosingogon-Nya. Bo kinota'auandon nami kon Sia tua in totu'ubí Mopoposalamat in dunia." 43 Naonda in doyowadon nosinggai nogutun kon Sikhar, minayakdon ing ki Yesus kong Galilea. 44 Ki Yesus tontaní nogumandon nana'a, "Tobatú nabi diábí hormaton kon lipúnnya tontaní." 45 Ta'e naonda in Sia no'iyaputmai ing Galilea, intau mita nonontomu ko'i-Nia takin sanang ing Gina, sin waktu in Singgai Moloben Paskah kon Yerusalem, inontongdon monia im bayongan inta pinomia i Yesus. 46 No'iduduimai kon tua ki Yesus buidon minayak ing Kana inta kong Galilea, kotá inta pernah pinogaidan kon inta mokoherang, "Tubig nobalí anggur." Kong kotá tatua oyúon tobatú pogawai kon istana, dodai intua ki adínya notakit kong Kapernaum. 47 Naonda in dinongognya kong ki Yesus nongkon Yudea namangoidon ing Galilea, dá sia minayakdon ko'i Yesus nopoigum simbá mamangoipa ing Kapernaum bo mongundam ko'i adínya inta dongkadon olaton. 48 Ki Yesus noguman kom pogawai istana tatua, "Aka mo'ikow diá moko'ontong kon soál mita inta mokoherang, yo tantú diábí i mo'ikow mopirisaya." 49 Ta'e pogawai istana tatua noguman, "Tuang, lagidon angoi bá diápa matoi ing ki adíku." 50 Ki Yesus noguman ko'inia, "Bayakdon, mopia bidon ing ki adímu." Intau tatua nopirisaya kon singog i Yesus bo minayak. 51 Kon dalanpa, bobantungnya mita nonontomudon ko'inia bo noguman, "Ki adí i Tuang Nopiadon." 52 Dá ilibónyadon ko'i monia mongo jam tongonu nopia ing ki adínya. Tubag monia, "Kolabung, degá jam satu singgai bo no'inggamá im patúnnya." 53 Bon kinotoropandon im pogawai istana tatua kon jam natuata ki Yesus noguman ko'inia: "Mopia bidon ki adímu." Dá sia takin tomponu im baloinya komintandon nopirisaya ko'i Yesus. 54 Tua in tanda mokoherang induanya inta pinomia i Yesus kong Galilea naonda in Sia nongkon Yudea.

5:1 No'iduduimai kon tua oyúon Singgai Moloben intau Yahudi, dá ki Yesus minayak in Yerusalem. 2 Kon Yerusalem kon diug in tempat inta sinangoian "Ngara in Domba" oyúon tobatú tabang, inta aka kom bonu im bahasa Ibrani sinangoian "Betesda." Kon tua lima in tempat pobobaranangan. 3 Kon tempat pobobaranangan mita tatua nobayong intau mita mototakit inta mosiug makow; oyúon bilog, oyúon pelong, oyúon lempeng. [Mosia tua komintan mogolat makow

kon kolimbokan tubig in tabang tatua. 4 Sin oyúon inta mo'iangoi im malaekat i Tuhan moponag kon tabang tatua bo molimbok kon tubignya. Bo intau motakit inta muna lumabú kon tabang tatua waktu i molimbok, mopia onukabí im panyakinya.] 5 Kon tempat tatua oyúon doman tobatú intau inta ain tolu nopulú bowalu notaong in notakit. 6 Inontong i Yesus in Sia mosiug makow kon tua, bo kinota'auanbí i Yesus kon totokdon no'onggot sia notakit, dá ki Yesus nolibó ko'inia, "Mo'ibog mopia in ikow?" 7 Intau notakit tatua notubag, "Amá, diá intau kon na'a im mopoponag ko'inakó kon tabang aka molimbok in tubignya. Bo pomuloi in aku'oi moramiji mopobayak in tabang tatua, umuran ko'una'an in intau ibanea." 8 Dá ki Yesus noguman ko'inia, "Pobangondon, bingkatdon im boladmu bo bayakadon." 9 Dodaipa doman tua nopia intau tatua. Biningkatnya im boladnya bo minaya-mayak. Soál tatua nobalí kon singgai in Sabat. 10 Tuamai itoi mita intau Yahudi noguman kon intau inta bagu nopia tatua, "Singgai na'a singgai in Sabat, tuamai ikow diábí mota'au mobingkat kom boladmu." 11 Ta'e intau tatua notubag, "Intau inta ko'ina nongundam ko'inakó in noki bingkat im boladku bo mayak." 12 Dá ilibó bui monia, "Ki ine intau inta noki bingkat im boladmu nion bo mayak?" 13 Ta'e diá kinota'auan in intau inta bagu inundaman tatua mongo ki ine in nopotabá ko'inia tua, sing ki Yesus minayakdon bo kino'olingoiondon in intau mobarong kon tua. 14 No'iduduimai kon tua ki Yesus bui noyodungkul in intau tatua kom bonu im Baloi Tuhan, bo ki Yesus noguman ko'inia: "Pokotoropdon, nopiadan ikow tana'a. Dikadon bui mogaid kon dosa, simbá diá koántugan bui in inta lebe mora'at." 15 Dá ilumuaidon intau tatua bo noguman kom ponguasa mita Yahudi kong ki Yesusbí intau inta nokopia ko'inia. 16 Dá tuamai, mosia mulaidon moramiji momogutú ko'i Yesus, sin Sia monoáidan kon singgai in Sabat. 17 Ta'e ki Yesus noguman ko'i monia, "Ki Amá-Ku in umuranbí nogaid umaai in tana'a makow, dá Aku'oi im mogaidbí doman." 18 Singog-Nya mita tatua nokodugangdon kon ibog monia moramiji molimod ko'i-Nia. Mosia moroncana kon tua de'emandon tongá lantaran Sia molawang kon atorang agama soál singgai in Sabat; ta'e lantaron doman Sia noguman kong ki Allah tua ing ki Amá-Nya; mangaleny kon tua Sia mokitongkaidon ko'i Allah. 19 Tubag i Yesus kon intau mita tatua, "Poguman-Kudon ko'i monimu, Adí in diábí mokoáid kon onu bo onu aka mopomake'ing kawasa-Nya tontaní. Sia tongábí mogaid kon onu inta ain inontong-Nya inaidan i Amá-Nya. Sin onu in inaidan i Amá, tua doman in inaidan i Adí. 20 Sim motabibí ing ki Amá kon Adí bo po'ontong-Nyabí ko'i-Nia im bayongan inta inaidan-Nya tontaní. Sedang bo po'ontongbí i Amá ko'i-Nia in oáidan mita inta lebe moloben nongkon oáidan mita tatua, sahingga mo'ikow moherangdon. 21 Ki Amá tua im momiag bui kon intau minatoi, bo mobogoi ko'i monia ing kobiagan mopia bo mononoi; ná tua doman in Adí mobogoi doman ing kobiagan mononoi ko'i monia inta mo'ibog ogoian-Nya ing kobiagan. 22 Bo ki Amá in diá bidon mohakim ko'i ineka, sim pinosarakan-Nya bidon intua ko'i Adí-Nya. 23 Pinomia i Amá intua simbá bayongan intau mohormat ko'i Adí ná mosia mohormat ko'i Amá. Intau inta diá mohormat kon Adí diá doman mohormat ko'i Amá inta nopotabá mangoi ko'i Adí. 24 Totu'u totok in singog-Ku tana'a: Intau inta monarukira kon singog-Ku mita, bo mopirisaya ko'i-Nia inta nopotabá ko'i-Nakó, oyúon kobiagan mopia bo mononoi. Sia in diábí hukumon; sia no'i pilatdon nongkon kinopatoian bo noko'ulídon kong kobiagan. 25 Pirisayadon: Mo'iangoi in waktunya, sedang bo no'iangoi bidon, kon intau minatoi im mokodongogbí kon singog i Adí Allah. Bo intau inta mokodongog mobiagbí. 26 Ná ki Amá nobalí pangkoi ing kobiagan, dá binalí-Nya doman Adí pangkoi ing kobiagan. 27 Sia nobogoi in hak-Nya ko'i Adí-Nya mohakim, sin Sia ki Adí Intau. 28 Dika moherang mo'ikow mokodongog kon soál tana'a, sim mo'iangoi i waktunya kon intau inta aim minatoi mokodongog kon singog-Nya, 29 bo lumuai nongkon kubur. Intau inta nogaid kom mopia mobangon bo mobiag. Ta'e intau inta nogaid kom mora'at im mobangon sin hukumon." 30 "Aku'oi in diábí mota'au mogaid kon onu bo

onu podudui in ibog-Ku tontaní. Aku'oi in tongábí mohakim podudui onu inta pinarentah i Allah. Bo moádilbí im pononantú-Ku, sin Aku'oi in diábí dinumudui kon ibog-Ku tontaní, ta'e dinumuduibí kon ibog i Amá inta nopotabá mangoi ko'i-Nakó. 31 Aka kuma bo Aku'oi mongonguman kon soál ka'ada'an-Ku tontaní, yo onu in ino'uman-Ku tatua diábí mota'au pirisaya'an. 32 Ta'e oyúonbí in intau ibanea in nongonguman soál Aku'oi, bo kinota'auan-Kubí kon totu'ubí in o'umannya tatua. 33 Mo'ikow nopotabádon in intau minayak ko'i Yohanes, bo ino'umannya don onu in totu'u soál Aku'oi. 34 Soál tana'a poguman-Ku, de'emanbí lantaran Aku'oi moparalu kon kosaksian nongkon intau, ta'e bá mo'ikow posalamaton. 35 Ki Yohanes tua in naonda bo togá noyongkit inta moponindar im bayag. Bo samantara na'a mosanangpabí ing gina monimu motarima kon sindar tatua. 36 Ta'e ko'i-Nakó oyúon ing kosaksian inta moponti-ponting nongkon kosaksian inta pinoyaput i Yohanes, tuata in oáidan inta pinokiáid i Amá ko'i-Nakó. Oáidan tatuata inta yogot-Ku aidan tana'a makow, tuata im mobalí bukti kong ki Amábí in nopotabá ko'i-Nakó. 37 Bo ki Amá inta nopotabá ko'i-Nakó nobogoi doman ing kosaksian soál Aku'oi. Mo'ikow diápa dodai onda nokodongog kon singog-Nya andeka noko'ontong kom pogot-Nya. 38 Pirman-Nya diá no'itonop makow kong ginamu sim mo'ikow diá mopirisaya ko'i-Nakó inta pinotabá-Nya. 39 Mo'ikow mobalajar kom Buk Mosuci sing kom bonu in raian monimu, aka natua yo moko'ulí kong kobiagan mopia bo mononoi. Bo umpakahbí Buk Mosuci tatua tontaní ain nobogoi ing kosaksian soál Aku'oi. 40 Ta'e mo'ikow doí mamangoi ko'i-Nakó simbá moko'ulí kong kobiagan mononoi. 41 Aku'oi in doí mokidayow kon intau. 42 Kinota'auan-Kubí im mo'ikow. Kinota'auan-Kubí kon diábí in tabi monimu ko'i Allah. 43 Aku'oi namangoi takin kawasa i Amá-Ku, ta'e mo'ikow doí motarima ko'i-Nakó. Ta'e aka intau ibanea i mamangoi ko'i monimu takin kawasanya tontaní yo tarima'an monimu in sia. 44 Naondabí ing kopopirisaya monimu aka mo'ikow tongabí motayak kombá dayowon intau ibanea, diábí moramiji kombá dayowon i Allah inta totobatú tua 45 Dikabí mosangka kon Aku'oi mopotalá ko'i monimu kon tayowon i Amá. Sing ki Musabí inta i harap makow monimu i mopotalá ko'i monimu. 46 Aka kuma bo mo'ikow mopirisaya ko'i Musa, yo mo'ikow im mopirisayabí ko'i-Nakó, sin sia ain doman nomais soál Aku'oi. 47 Ta'e aka mo'ikow bo diá mopirisaya kon onu inta pinais tatua, yo naondabí mo'ikow mota'au mopirisaya kon onu inta pinoguman-Ku?"

6:1 Nopalut makow kon tua ki Yesus minayak in lolan Danow Galilea inta sinangoian Danow Tiberias. 2 No'iyaputmai kon tua, mobayong intau dinumudui ko'i-Nia sin noko'ontongdon im mosia kon inta mokoherang inta pinomia i Yesus kon intau mita nongotakit bo nongopia domandon. 3 Ki Yesus notakod kom bulud, bo ilimitú kon tua takin murí-Nya mita. 4 Waktu intua diádon mo'onggot Singgai Moloben Paskah intau Yahudi. 5 Dodai ing ki Yesus nobobui magí-makow, inontong-Nya intau mokapu-kapung mamangoi ko'i-Nia. Dá Sia nolibó ko'i Pilipus, "Kon onda i mota'au naton potaluian kong ka'anon, simbá bayongan intau tanion mota'au monga'an?" (6 Kinota'auan bidon i Yesus onu i musti aidan-Nya, ta'e Sia noguman natua sim monungkul ko'i Pilipus.) 7 Ki Pilipus notubag, "Aka roti bo tongá boli in doyowa nogatut doit perak yo diábí tugat poka'an kon intau mita tanion, umpakahbí tongá poyopilikan makow." 8 Murí i Yesus tobatú inta ki Andreas ki utat i Simon Petrus noguman ko'i Yesus, 9 "Kon na'a oyúon adi lolaki inta nodia kon roti lima nobatú bo toyak doyowa nobungá. Ta'e diábí pongonu aka kon intau moántó tanion!" 10 Ki Yesus noguman, "Pokilitúaidon intau mita tanion!" Kon tampat tatua nobayong im bonok, dá intau mita tatua ilimitú kom bonok. Mosia komintan tua oyúonbí in lima noribu intau lolaki. 11 Onda intua ki Yesus nogamá kon roti bo nopoyaput in sukur ko'i Allah. Nopalut makow kon tua sinila-siali-Nya mokow in roti tatua kon intau moántó tatua. No'iduduimai kon tua sinila-silai-Nya

domandon in toyak tatua, bo mosia komintan nonga'an kino'o-ibogbí monia. 12 Naonda in komintandon nonga'an nobotug, ki Yesus noguman kom muríNya mita, "Sipundon agat mita in roti inta diá kina'an monia simbá diá mogoguya'at." 13 Bo sinipun monia. Nosipun magí mopuluh bo doyawá nokompe´ agat ing ka'anon inta tongá nongkon roti lima nobatú bo pinoka'an kon intau mobayong tatua. 14 Naonda intau moántó tatua noko'ontong kon inta mokoherang pinomia i Yesus, mosia noguman, "Totu'u, na'abí in nabi inta i harap makow mamangoi in dunia!" 15 Kinota'auan i Yesus kom mosia mamangoi sim momakisa ko'i-Nia mobalí Raja monia. Tuamai Sia minayakdon kon daerah inta kom bulud, Sia-sia mita. 16 Naonda mulaidon mo'ungkolom, murí mita i Yesus nosiligdon bo minayak in danow. 17 Bo mosia sinumakoi kon uangga bo minayak ing Kapernaum. Nodolomdon, ta'e ki Yesus diápa doman namangoi ko'i monia. 18 Dodai intua momangkoidon mobokol in danow tatua sin tompot mogirup moropot. 19 Naonda in noyayukdon pinobotoian monia, degá lima ande onomdon nokilo im binaya'an monia, mosia noko'ontong ko'i Yesus nopoángoi in uangga takin minaya-mayak kon tudu in tubig. Mosia totokdon no'ondok. 20 Ta'e ki Yesus noguman, "Dika mo'ondok sin Aku'oibí in na'a!" 21 Bo takin pia ing gina mosia nonongganutdon ko'i-Nia sinumakoi kon uangga, bo dodaipa doman tua uangga monia no'itubuhdon kon tampat bayáan monia. 22 Nopo'ikolomai kon singgai, intau moántó inta umuranpa kon lolan danow, bo kinota'auanbi' monia kon tonga'bi' tobatu' in uangga. Kinota'auandon doman monia kom murí-Nya mita sinumakoidon kon uangga bo inumuna minayak. Ki Yesus in diápabí sinumakin. 23 No'iduduimai kon tua tongonumai uangga nongkon kotá in Tiberias namangoi bo sinumubuh kon diug in tempat pinoka'anan intau moántó kon roti naonda ing ki Tuhan nopoyaput in sukur. 24 Naonda intau moántó tatua diádon noko'ontong ko'i Yesus bo murí-Nya mita kon tempat tatua, mosia sinumakoi kon uangga tatua bo minayak ing Kapernaum motayak ko'i Yesus. 25 Naonda intau mita tatua noyodungkuldon i Yesus kon lolan danow, mosia nolibó ko'i-Nia, "Pak Guru, Dodai onda ki Pak Guru nodapot in na'a?" 26 Tubag i Yesus, "Totu'ubí kom mo'ikow motayak ko'i-Nakó de'emanbí lantaran kinomangaleandon monimu makusud in soál mita mokoherang inta pinomia-Ku, ta'e lantaranbí mo'ikow nonga'andon nodapot in nobotug. 27 Dona'aibí mogaid simbá moko'ulí kong ka'anon inta modai-daitpa bo inta mobobongkog. Ta'e pogaidbí simbá moko'ulí kong ka'anon inta diá mobobongkog bo inta mobogoi ing kobiagan mononoi. Ka'anon tatua in ogoibí i Adí Intau ko'i monimu, sin Sia ain ilantik i Allah inta ki Amá." 28 Dá mosia nolibó ko'i-Nia, "Onu im musti pomia'an nami, simbá kami mogaid kon oáidan inta kino'ibog i Allah?" 29 Ki Yesus notubag, "Tana'abí ing kino'ibog i Allah nongkon i monimu: Popirisayadon ko'i-Nia inta pinotabá mangoi i Allah." 30 Dá kai monia doman, "Aka natua, onu in tanda po'ontong i Pak Guru ko'inami, simbá kami moko'ontong bo mopirisaya ko'i Pak Guru Onu in aidan i Pak Guru 31 Mogoguyang nami noka'an kom manna kom padang gurun, ná inta pinais kom bonu im Buk Mosuci, 'Sia nobogoi in roti nongkon soroga.' " 32 Bo Ki Yesus noguman ko'i monia, "Pirisayabí: De'emanbí ki Musa, ta'e ki Amá-Kubí in nobogoi ko'inimu in roti inta totu'u nongkon soroga. 33 Sin roti inta inogoi i Allah in Siabí inta noponag nongkon soroga bo nobogoi ing kobiagan kon intau kon dunia." 34 Dá mosia noguman, "Pak Guru, tantúdon ogoiai in roti tatua ing kami." 35 Dá kai Yesus doman, "Aku'oibí na'a in roti inta mobogoi ing kobiagan, intau mita inta mamangoi ko'i-Nakó diá bidon angoian bui ing gogoy. Bo intau inta mopirisaya ko'i-Nakó diá bidon moyoga-yogang bui. 36 Ta'e ná kai'n singog-Ku ko'i monimu, umpakahbí ain inontong monimu in Aku'oi, ta'e diábí mopirisaya im mo'ikow. 37 Bayongan intau inta inogoi i Amá-Ku ko'i-Nakó im mamangoibí ko'i-Nakó. Ki inekabí im mamangoi ko'i-Nakó diábí in diá tarima'an-Ku. 38 Sin Aku'oi namangoi nongkon soroga de'emanbí mamangoi mogaid kon onu inta ko'ibog-Ku tontaní, ta'e mogaidbi' kon inta kino'ibog-Nya inta nopotabá ko'i-Nakó. 39 Bo na'abí ing kino'ibog

i-Nia inta nopotabá ko'i-Nakó: simbá bayongan intau inta inogoi ko'i-Nakó, diá tobatúmai i mobuli; ta'e bá bangonon-Ku im mosia kon singgai ponantúan. 40 Totu'u na'abí ing kino'ibog i Amá-Ku: Bá bayongan intau inta noko'ontong kon Adí bo nopirisaya ko'i-Nia moko'ulí kong kobiagan mopia bo mononoi, bo mobiag bui kon singgai ponantúan." 41 Intau mita Yahudi mulaidon mongunsingog ko'i Yesus, sing ki Yesus noguman: "Aku'oi in roti inta noponag nongkon soroga." 42 Mosia noguman, "Sia na'a ing ki Yesus, ki adí i Yusup to Kinota'auanbí nami ing ki iná bo ki amá-Nya! Yo nongonu sin Sia in mogumanbí, kon Sia in noponag nongkon soroga?" 43 Dá ki Yesus noguman ko'i monia, "Dona'ai mongunsingog. 44 Diábí tobatúmai intau mota'au mamangoi ko'i-Nakó, aka diá diaan mangoi i Amá inta nopotabá mangoi ko'i-Nakó. Ki ine i mamangoi ko'i-Nakó, yo biagon-Kubí in sia kon singgai ponantúan. 45 Kom bonu im Buk nabi mita pinais nana'a: 'Komintan intau tundúonbí i Allah.' Dá bayongan intau inta ain nokodongog kon totundú bo nobalajar nongkon i Amá, mamangoibí ko'i-Nakó. 46 Tongá tua in de'emanbí mangalenyá kon oyúondon intau ain noko'ontong ko'i Amá. Tongábí Sia inta namangoi nongkon i Allah in noko'ontongdon ko'i Amá. 47 Pokota'audon! Intau inta mopirisaya, oyúonbí ing kobiagan mopia bo monoi. 48 Aku'oibí na'a in roti inta mobogoi ing kobiagan. 49 Mogoguyang monimu noka'andon kom manna kom padang gurun bo mosia aim minatoi. 50 Ta'e diábí natua in roti inta noponag nongkon soroga: 'Intau inta moka'an kon roti tatua diábí matoi.' 51 Aku'oibí in roti inta noponag nongkon soroga, roti inta mobogoi ing kobiagan. Intau inta moka'an kon roti tana'a umuranbí mobiag. Roti inta ogoi-Ku kong kobiagan intau kon dunia na'a in awak-Kubí." 52 Nokodongogmai kon tua, intau mita in Yahudi nobobayowan. Mosia nosingog: "Umpakah intau tanion mokobalí mobogoi in awak-Nya sing ka'anon naton?" 53 Bo ki Yesus noguman ko'i monia, "Poguman-Kudon ko'imonimu, Aka mo'ikow bo diá moka'an kon awak i Adí Intau bo monginum kon dugú-Nya, yo diábí i mo'ikow mobiag. 54 Intau inta moka'an kon awak-Ku bo monginum kon dugú-Ku sia i moko'ulí kong kobiagan mopia bo mononoi bo biagon-Kubí in sia kon singgai ponantúan. 55 Sin awak-Ku in totu-totu'ubí ka'anon bo dugú-Ku in totu'ubí o'inumon. 56 Intau inta moka'an kon awak-Ku bo monginum kon dugú-Ku, umuranbí in Sia motobatú takin-Ku, bo Aku'oi i motobatúnya doman. 57 Ki Amá inta nobiag tua, nopotabá ko'i-Nakó bo Aku'oi tontaní nobiagbí doman nongkon i Amá. Natua doman intau inta moka'an kon awak-Ku, sia im mobiagbí doman nongkon i-Nakó. 58 Na'abí in roti inta noponag nongkon soroga: de'emanbí ná roti inta kina'an im mogoguyang monimu. Sin naonda in noka'an makow kon roti tatua, mosia minatoi doman. Ta'e intau inta moka'an kon roti tana'a in umuranbí mobiag." 59 Tua komintan pinoguman i Yesus dodai in Sia notundú kom baloi pososambayanan kong Kapernaum. 60 Naonda in nokodongog kon singog mita i Yesus tatua, nobayong kon sigad im murí-Nya mita noguman, "Totundú tana'a totu'u mobogat. Ki inebí im mokomampu motarima kon tua!" 61 Kinota'auanbí i Yesus kom murí-Nya mita mongunsingogbí doman kon soál tatua. Dá tuamai Sia noguman, "Degá mokotersinggung ko'i monimu in singog-Ku mita tatua 62 Yo onu degá im mobalí aka mo'ikow moko'ontongdon ko'i Adí Intau mamonik bui kon tempat-Nya inta muna 63 Rohobí i Allah in nobogoi ing kobiagan kon intau. Ropot in intau na'a diá baragunanya. Singog mita inta pinosingog-Ku ko'i monimu na'a in singogbí mita in Roho i Allah bo singogbí inta mobogoi ing kobiagan. 64 Tongá oyúon doman kon sigad monimu in diá mopirisaya." (Kinota'auan bidon muna i Yesus in intau mita inta doí mopirisaya, bo ki ine mobalui im pirisaya ko'i-Nia.) 65 Bo ki Yesus bui noguman, "Tuamai Aku'oi noguman ko'inimu, 'diábí tobatúmai intau mota'au mamangoi ko'i-Nakó, aka diá ko'ibog i Amá." 66 Nongkon dodaidon in tuata bo nobayong in dumodudui-Nya nonalámaidon ko'i-Nia, bo doídon dinumudui ko'i-Nia bui. 67 Bo ki Yesus nolibó kom murí-Nya inta mopuluh bodoyowá tatua, "Degá mo'ikow monalá domanmai ko'i-Nakó?" 68 Dá ki Simon nolibó, "Tuhan, ko'i inepa im

bayáan nami Tosingogon i Tuhan mobogoi ing kobiagan mopia bo mononoi. 69 Kami na'a in nopirisaya bo noyakin bidon kong ki Tuhanbí in totabá inta mosuci nongkon i Allah." 70 Ki Yesus notubag: "Kinota'auan bidon monimu kon Aku'oibí in nomilí ko'i monimu mopuluh bodayowá na'a! Tongá tobatú kon sigad monimu nion ing kinawasaan in Ibilis!" 71 Ki Yudas ki adí i Simon Iskariot i makusud i Yesus tatua. Sin ki Yudasbí tuata im moposarakan ko'i Yesus, umpakah sia murí doman i Yesus inta kon sigad im murí-Nya mopuluh bodayowá.

7:1 Nopalut makow kon tua, ki Yesus minaya-mayak makow ing Galilea. Doí in Sia minayak in Yudea, sin itoi mita Yahudi moroncana molimod ko'i-Nia. 2 Dodai intua diádon mo'onggot bo poraya'an kon Singgai Moloben Pondok Daun. 3 Dá ki utat mita i Yesus noguman ko'i-Nia, "Tala'aidon in tempat tana'a bo bayakdon in Yudea, simbá murí-Mu mita moko'ontong doman kon oáidan-Mu. 4 Diábí intau im mobuni kon onu inta inaidannya, aka mo'ibog in sia kota'auan im bayongan intau. Aka Ikow mogaid kon soál mita ná tatua, yo musti po'ontong kom bayongan dunia!" (5 Sing ki utat-Nyapa mita tontaní diápabí doman mopirisaya ko'i-Nia.) 6 "De'emanpabí waktu-Ku," guman i Yesus ko'i monia, " Ta'e aka ko'i monimu, mota'aubí im pomuloi makow. 7 Mo'ikow in diábí kodoí in dunia na'a. Ta'e Aku'oi im memang kodoíbí in dunia na'a, sin Aku'oi umuran moguman kon dunia mora'at in oáid monia. 8 Bayakdon tontaní i mo'ikow kom poramean tatua. Aku'oi in diápabí mayak, sin de'emanpabí waktu-Ku." 9 Tua ing guman i Yesus ko'i utat-Nya mita, bo nogutunpa in Sia kong Galilea. 10 Naonda ing ki utat-Nya mita minayak kom poramean tatua, inumuni-uni makow ing ki Yesus bo minayak tontaní. 11 Solama pinoramean tatua, itoi mita Yahudi notayak ko'i-Nia bo nolibo magí makow, "Kon onda in Sia?" 12 Moántó intau momangkoidon moyogombong soál Sia. Oyúon i moguman: "Sia Intaubí mopia." Ta'e oyúon doman i moguman: "Diá! Sia mopoyaying kon intau mobayong." 13 Ta'e diá in tobatúmai intau mobarani moguman taran-tarangan soál ki Yesus sim mosia mo'ondok kon itoi mita intau Yahudi. 14 Waktu ing koyogotdon pinoramean, ki Yesus sinumu'ot kom Baloi Tuhan bo nomangkoidon nobogoi in totundú. 15 Itoi mita i Yahudi totok noherang bo noguman, "Naondabí ing kinotota'au-Nya kon soál mita tatua, padahal diábí dodai onda Sia nosikolah?" 16 Ki Yesus notubag, "Onu in sinundú-Ku na'a de'emanbí totundú-Ku, ta'e totundúbí i-Nia inta nopotabá mangoi ko'i-Nakó. 17 Intau mita inta mo'ibog dumudui ko'i Allah, kota'auannyabí mongo nongkon i Allah in totundú-Ku na'a andeka nongkon i-Nakó tontaní. 18 Intau inta motundú kon onu ing kino ibognya tontaní, sia tua i motayakbí kom bá hormaton. Ta'e intau inta moramiji simbá hormaton ki Inta nopotabá ko'inia yo mojujur in sia tua, bo diábí in ubol ko'inia. 19 Degá diábí kinota'auan monimu kong ki Musa nobogoidon im parentah mita i Allah ko'i monimu Ta'e diá in tobatúmai kon sigad monimu in dinumudui kom parentah mita tatua. Nongonu sim mo'ikow mo'ibogbí molimod ko'i-Nakó?" 20 Intau moántó kon tua notubag: "Nobundai Ikow! Ki inebí im mo'ibog molimod ko'i-Nimu?" 21 Ki Yesus notubag, "Tongá tobatú in oáidan pinomia-Ku bo moherang i mo'ikow. 22 Ki Musa nobogoi i atorang ko'i monimu simbá sunaton, umpakahbí sunat tatua de'emanbí atorang nongkon i Musa, ta'e nongkon mogoguyangbí mita tungkul ing ki Musa diápa. Tuamai, umpakah singgai in Sabat mo'ikow mosunat doman kon intau. 23 Aka tua pomia'an monimu simbá diá molawang kon atorang i Musa soál sunat, yo nongonu mo'ikow tumorúbí ko'i-Nakó tongá lantaran nongundam kom bayongan awak intau kon singgai in Sabat 24 Dikabí mohakim kon intau tongá podoyon kon onu inta ko'ontongan, ta'e podoyonbí kon inta moádil." 25 No'iduduimai kon tua, degá tongonumai intau in Yerusalem noguman, "Sia na'a degá inta taya-tayakonmai intau sin limodon 26 Ta'e indoiai mobebasbí in Sia mosingog kon tayowon intau moántó, bo diábí im moguman kon onu bo onu ko'i-Nia. Kinota'auandon degá im pomarentah naton kon Sia na'a in Raja Mopoposalamat 27 Ta'e aka

Raja Mopoposalamat mamangoi, yo diábí tobatúmai intau monota'au kon asal-usul-Nya! Ta'e aka asal-usul Intau tanion yo kinota'auanbí naton." 28 Waktu ing ki Yesus koyogot motundúmai kom bonu im Baloi Tuhan, Sia nosingog noropot, kai-Nia, "Dá kinota'auan bidon monimu mongo ki ine in Aku'oi na'a bo kino-ta'auan bidon monimu in asal usul-Ku Tongá bá kota'auan monimu, kon de'emanbí ibog-Ku tontaní in namangoi. Aku'oi na'a im pinotabábí i-Nia inta Mobanar, ta'e diá kinota'auan monimu in Sia. 29 Ta'e Aku'oi in nonota'aubí ko'i-Nia, sin Aku'oi nongkon i-Nia, bo Siabí tua in nopotabá ko'i-Nakó." 30 Dodai intua ramijiondon monia domokon in Sia, ta'e diá tobatúmai intau mokobalí mokadai ko'i-Nia, sin de'emanpa waktunya. 31 Nobayong ing kon sigad monia tua in nomangkoidon mopirisaya ko'i-Nia, bo noguman, "Aka Raja Mopoposalamat tua mamangoi, yo degá Sia mokoáid kon lebe mobayong in soál mita inta mokoherang nongkon Intau tana'a?" 32 Kinodongogandon intau mita im Parisi onu in iyogombong intau moántó soál ki Yesus. Tuamai, mosia takin imang mita itoi nopotabá kon tongonumai mololukad kom Baloi Tuhan bo modomok ko'i Yesus. 33 Ki Yesus noguman kon intau mobayong inta kom bonu im Baloi Tuhan, "Diá bidon mo'onggot Aku'oi im moyotakin monimu, si mopalut makow kon tua Aku'oi mayakdon ko'i-Nia inta nopotabá ko'i-Nakó. 34 Tayakonbí monimu in Aku'oi, ta'e diábí mo'ulí monimu, sim mo'ikow in diábí mokodapot kon tempat inta bayáan-Ku." 35 Dá itoi mita intau Yahudi nosilibóandon, "Mayak onda degá in Intau tana'a sahingga diá mo'ulí naton in Sia Mayak degá in Sia kon intau mita in Yahudi inta nogutun kom butá intau Yunani, bo mopoyaput doman in totundú kon intau mita in Yunani?" 36 Onu i makusud in singog-Nya: "Tayakonbí monimu in Aku'oi, ta'e diábí mo'ulí monimu in Aku'oi, bo mo'ikow in diábí mokodapot kon tempat inta bayáan-Ku?" 37 Kon singgai pangabisan nongkon poraya'an tatua, singgai inta totok moponting kom poraya'an tatua, ki Yesus sinimindog kom bonu im Baloi Tuhan bo nosingog noropot; "Intau inta moyogang angoidon ko'i-Nakó bo ponginum. 38 Soál intau inta mopirisaya ko'i-Nakó pinaisdon kom Buk Mosuci nana'a, 'Nongkon bonu ing ginanya lumuai im bokakak inta mobogoi ing kobiagan.' " (39 Ki Yesus nongonguman kon soál Roho i Allah, inta bain tarima'an in intau mita inta mopirisaya ko'i-Nia. Sin waktu intua Roho i Allah diápa inogoi; sing ki Yesus diápa pinomulia.) 40 Nobayong intau nokodongog kon onu in siningog i Yesus, bo kon sigad monia tua oyúon in noguman, "Intau tanion in totu-totu'ubí kon nabi inta pino dandi mamangoi tua!" 41 Ibanea noguman, "Na'adon in Raja Mopoposalamat!" Ta'e oyúon doman in noguman, "Ah de'eman! Sin Raja Mopoposalamat in diábí mamangoi nongkon Galilea! 42 Kom Buk Mosuci aim pinais, kon Raja Mopoposalamat in nongkon katurunanbí i Daud, bo mamangoibí nongkon lipu im Betlehem, lipu inta pinogutunan i Daud kolipod." 43 Pangabisannya intau mita momangkoidon mobobayowan soál ki Yesus. 44 Oyúon im modomok ko'i-Nia, ta'e diá tobatúmai intau mokobalí mokadai ko'i-Nia. 45 Naonda i mololukad mita kom Baloi Tuhan inta pinotabá minayak modomok ko'i Yesus nobuidon mangoi, imang mita itoi bo intau mita im Parisi nolibó ko'i monia, "Nongonu sin diábí diania mangoi monimu kon na'a in Sia tua?" 46 Dá mololukad mita tatua notubag, "Ule, diápa dodai onda intau mosingog ná pososingog-Nya tatua!" 47 Dá intau mita im Parisi nolibó bui, "Eta degá mo'ikow pinoyaying-Nya domandon?" 48 "Oyúondon degá ing kon sigad in itoi mita naton andeka intau im Parisi in nopirisaya ko'i-Nia 49 Ta'e intau moántó tana'a, diábí nonota'au kon hukum i Musa, kinatuladon im mosia." 50 Kon sigad intau mita im Parisi tatua oyúon ing ki Nikodemus inta pernah namangoi ko'i Yesus. Ki Nikodemus noguman kon intau mita im Parisi ibanea, 51 "Podudui in hukum i Musa, tobatú intau diábí mota'au hukumon aka porkaranya diápa kinota'auan bo oáidnya diápa pinirikisa." 52 Dá mosia noguman ko'inia, "Eta degá ikow nion doman in nongkon Galilea Pirikisadon kom bonu im Buk Mosuci dá kota'auanmu bidon kon diábí in tobatúmai nabi

mamangoi nongkon Galilea!" [53 Nopalut makow kon tua bayongan intau norobuidon kom baloinya-baloinya.

8:1 Ta'e ki Yesus minayak im Bulud Zaitun. 2 Nopo'ikolomai kon singgai, subuhpa Sia minayakdon bui im Baloi Tuhan, bo nobayong intau namangoi ko'i-Nia. Ki Yesus ilimitú bo nomangkoidon notundú ko'i monia. 3 Dodai in Sia yogot motundú, mototundú mita kon agama Yahudi bo intau mita im Parisi nodia mangoi ko'i Yesus kon tobatú bobay inta kino-kadapatan nokitualing. Bobay tatua pinokisindogan monia kon yuák, 4 bodongka noguman ko'i Yesus, "Pak guru, bobay tana'a kino kadapatan nami koyogot nokitualing. 5 Bo kon hukum agama oyúon in atorang kon bobay ná tana'a mustibí arabon im batu dapot im matoi. Aka podudui in raian i Pak Guru yo naonda?" 6 Lolibó monia tua im potayakanbí monia kon talá i Yesus, simbá oyúon im balíon monia dodoyonan popotaláan ko'i-Nia. Ta'e ki Yesus tongá kinumuyung bo nopomais in tononuyú-Nya kom butá. 7 Naonda in umurandon monia dodakan, dinumungá in Sia bo noguman ko'i monia, "Ki ine ing kon sigad monimu in diá kodosa, yo munadon sia mogarab im batu kom bobay tatua." 8 Onda intua ki Yesus kinumuyung bui bo nomais bui kom butá. 9 Naonda in nokodongogmai kon singog i Yesus natua, minayakdon mosia nonalámai kon tampat tatua, nobatu-batú pinangkoi kon intau inta nogurang totok. Pangabisannya dongkadon ki Yesus takin bobay tatua inta simindogpa makow kon tempatnya. 10 Bo ki Yesus dinumungá bo nolibó kom bobay tatua, "Onda i mosia komintan Diá degá in nohukum ko'inimu?" 11 "Diá, Pak Guru," tubagnya. "Tua in nopia," guman i Yesus, "Aku'oi in diábí doman mohukum ko'inimu. Ta'e bayakdon, bo dona'aidon bui momia kon dosa." 12 Ki Yesus buipa doman noguman ko'i monia, "Aku'oi na'a bayag in dunia. Intau inta dumudui ko'i-Nakó diá bidon sia mayak kom bonu in sidip, ta'e oyúondon im bayag kong kobiagannya." 13 Bo intau mita im Paris noguman ko'i-Nia, "Ikow nion i mongongumanbí kon soál ka'ada'an-Mu tontaní, dá onu in ino'uman-Mu nion diábí totu'u." 14 Ki Yesus notubag, "Umpakahbí Aku'oi mongonguman kon soál ka'ada'an-Ku tontaní, ta'e totu'ubí onu ino'uman-Ku tua, sing kinota'auan-Kubí kon nongkon onda in Aku'oi namangoi bo kon onda im bayáan-Ku. 15 Mo'ikow mohakim kon intau podudui in cara intau, Aku'oi in diábí mohakim kon tobatúmai intau. 16 Ta'e aka Aku'oi bo mohakim kon intau, yo onu inta sinantú-Ku tua moádilbí, sin Aku'oi in de'emanbí tongá Aku-Aku'oi mita, Aku'oi in noyotakinbí i Amá-Ku inta nopotabá ko'i-Nakó. 17 Kom bonu in Hukum i Musa pinais nana'a: Kosaksian inta mobanar in nongkon kosaksianbí in intau doyowa. 18 Inta nobogoi ing kosaksian soál Aku'oi in doyowabí, Aku'oi bo ki Amá-Ku inta nopotabá ko'i-Nakó." 19 Dá ilibó monia, "Kon onda ing ki Amá-Mu tua?" Ki Yesus notubag: "Aku'oi ande ki Amá-Ku tumpala diá kinota'auan monimu. Aka kuma bo kinota'auan monimu in Aku'oi, yo pasti kota'auan bidon monimu ing ki Amá-Ku." 20 Bayongan tua siningog i Yesus waktu in Sia yogot motundú kom bonu im Baloi Tuhan kon diugmai ing kas pobobogoi kon doit sosumbah. Ta'e diábí tobatúmai intau nodomok ko'i-Nia, sin de'emanpabí waktunya. 21 Ki Yesus bui noguman ko'i monia, "Aku'oi im mayak, bo mo'ikow i motayakbí ko'i-Nakó, ta'e mo'ikow im matoibí kom bonu in dosamu. Tampat inta bayáan-Ku, diábí kodapotan monimu." 22 Dá itoi mita in Yahudi noguman, "Degá bo limimodbí tontaní in Sia nion, sin Sia moguman, 'Tampat inta bayáan-Ku, diá kodapotan monimu.'" 23 Bo ki Yesus noguman ko'i monia: "Mo'ikow nion in namangoi nongkon limonag; ta'e Aku'oi in namangoibí nongkon limonik. Mo'ikow in nongkon duniabí na'a, ta'e Aku'oi in de'emanbí nongkon dunia na'a." 24 Tuamai Aku'oi noguman ko'i monimu, kom mo'ikow im matoibí kom bonu in dosa aka diá mopirisaya kon Aku'oibí in Sia inta sinumangoi "Aku'oi Oyúon." 25 Mosia nolibó bui, "Sabanarnya ki inebí Ikow nion?" Ki Yesus notubag, "Onupabí im mangale mongonguman takin monimu nion! 26 Mobayongpabí im musti

poguman-Ku bo hakimon-Ku soál mo'ikow nion. Ta'e Sia inta nopotabá ko'i-Nakó diábí mo'ubol. Bo Aku'oi im mopota'au kon dunia na'a onu inta dinongog-Ku nongkon i-Nia." 27 Diá kinomangalean monia kon Sia tua ing koyogotbí mongonguman ko'i monia soál ki Amá. 28 Manangka intua ki Yesus noguman ko'i monia, "Baim polantudon monimu ing ki Adí intau, bain tua bo kota'auan monimu kon Aku'oi na'a in Sia inta sinumangoi 'AKU'OI OYÚON', bo kota'auandon monimu kon diábí in tobatúmai im pinomia-Ku inta nongkon ibog-Ku tontaní. Aku'oi in tongábí moguman kon onu inta sinundú i Amá-Ku ko'i-Nakó. 29 Bo Sia inta nopotabá ko'i-Nakó koyota-yotakin-Kubí, diábí dodai onda pinomayak-Nya makow in Aku'oi tontaní, sin Aku'oi in umuranbí mogaid kon onu inta moko sanang kong gina-Nya." 30 Nopalut makow noguman kon natua ing ki Yesus, nobarong intau nopirisaya ko'i-Nia. 31 Onda intua ki Yesus noguman kon intau mita in Yahudi inta ain nopirisaya ko'i-Nia, "Aka mo'ikow bo umuran dumudui kon inta sinundú-Ku, yo mo'ikow in totu-totu'udon mobalí dumodudui-Ku, 32 dan kota'auandon monimu ing ki Allah inta diá mo'ubol tua, bo lantaran tuata mo'ikow im pobebasondon." 33 Mosia noguman, "Kami na'a ing katurunanbí i Abraham, kami in diápabí dodai onda nobalí ata i inekadon! Yo onu i makusud-Mu moguman, 'Mo'ikow im pobebasonbí' " 34 Dá ki Yesus noguman ko'i monia, "Poguman-Kudon ko'i monimu, intau inta nogaid kon dosa, nobalí ki ata in dosanya tatua. 35 Bo tobatú ata diábí moko'ulí kom pogutunan motantú kom bonu im motolu adí, ta'e aka adí yo umuranbí moko'ulí kon tempat kom bonu i motolu adí. 36 Manangka intua, aka Adí mopobebasdon ko'i monimu, yo mo'ikow in totu-totu'udon mobebas. 37 Kinota'auan-Kubí kom mo'ikow nion katurunanbí i Abraham. tongá mo'ikow moramiji molimod ko'i-Nakó, lantaran mo'ikow doí motarima kon totundú-Ku. 38 Onu in inontong-Ku ko'i Amá-Ku tua im poguman-Ku. Ná doman mo'ikow mogaid kon onu inta pinoguman i amá monimu." 39 Mosia notubag, "Ki amá nami ing ki Abraham." "Aka mo'ikow bo totu-totu'u ki adí i Abraham," guman i Yesus, "pastibí kon aidanbí monimu onu inta inaidan i Abraham. 40 Aku'oi mopota'au onu in totu'u ko'inimu inta ain dinongog-Ku nongkon i Allah, ta'e ramijion monimu limodon in Aku'oi. Ki Abraham in diábí mogaid kon natua! 41 Mo'ikow mogaidbí kon onu inaidan i amá monimu tontaní." Ta'e mosia notubag, "Kami na'a in de'emanbí adí kom boyot. Ki Amá nami tongábí tobatú, Sia tua ing ki Allah tontaní." 42 Dá ki Yesus noguman ko'i monia, "Aka ki Allah tua ki Amámu, yo motabibí im mo'ikow ko'i-Nakó, sin Aku'oi namangoibí nongkon i Allah. Bo de'emanbí ibog-Ku tontaní in namangoi, ta'e ibogbí i-Nia inta nopotabá mangoi ko'i-Nakó. 43 Nongonu sin diábí komangalean monimu onu im pinoguman-Ku Lantaranbí mo'ikow diá mokotahang mokodongog kon totundú-Ku. 44 Ibilisbí ing ki amámu, bo mo'ikow mo'ibog dumudui kon ibog i amámu tatua. Nongkon pinomangkoianpabímai Ibilis tua mololimod. Doíbí in sia kon onu inta mo'itutui, sin diábí im mo'itutui ko'inia. Aka sia bo mongubol yo biasabí intua, sin natuabí in sipatnya. Sia mo'ubol bo pangkoi im bayongan ubol. 45 Ta'e Aku'oi i mogumanbí kon onu im mobanar, bo lantaran tuata mo'ikow diá mopirisaya ko'i-Nakó. 46 Ki ine ing kon sigad monimu im mota'au moponyata kon oyúon in dosa-Ku Aka totu'u im pinoguman-Ku, yo nongonu si mo'ikow in diábí mopirisaya ko'i-Nakó 47 Intau inta nongkon i Allah mokidongogbí kon singog i Allah. Ta'e mo'ikow in de'emanbí nongkon i Allah, tuamai mo'ikow doí mokidongog." 48 Itoi mita i Yahudi tatua notubag ko'i Yesus, "Totu'ubí in singog nami kon Ikow nion intau in Samaria inta kino-tolongan in dimbuló!" 49 Ki Yesus notubag, "Aku'oi in diábí kino-tolongan in dimbuló. Aku'oi in totokbí mohormat ko'i Amá-Ku, ta'e mo'ikow moningkule ko'i-Nakó. 50 Aku'oi in diábí motayak kon kahormatan-Ku tontaní. Oyúonbí im mobogoi ing kahormatan ko'i-Nakó. Sia tuata inta mohakim. 51 Na'a im poguman-Ku ko'i monimu: 'Inta dumudui kon singog-Ku, sia diá bidon kawasa'an im popatoi.' " 52 Dá itoi mita in Yahudi tatua noguman bui ko'i Yesus: "Tana'a kinota'auandon totok nami kon Ikow nion totu-totu'udon kino-tolongan in dimbuló! Sing ki

Abraham tontaní aim minatoi, ná doman tua in nabi mita. Ta'e Ikow moguman, 'Intau inta dumudui kon singog-Mu, diá bidon kawasa'an im popatoi.' 53 Aka ki Abraham tontaní ai minatoi, bo nabi mita komintan domandon minatoi, Ikow nion ki ine Umpakah Ikow i mokawa-kawasa nongkon i amá nami ki Abraham!" 54 Ki Yesus notubag, "Aka kuma bo motayakbí in Aku'oi kong kahormatan-Ku tontaní, yo kahormatan tatua diábí im mangalenyá. Inta mohormat ko'i-Nakó ing ki Amá-Kubí inta inanggap monimu ki Allah monimu, 55 padahal diá nokanal monimu in Sia. Aka Aku'oi moguman kon diá kinota'auan-Ku in Sia, dá mo'ubol in Aku'oi ná mo'ikow. Kinota'auan-Kubí in Sia bo Aku'oi in dinumuduibí kon singog-Nya. 56 Ki amá monimu ki Abraham nopia totok ing ginanya sin sia moko'ontong kon singgai-ku. Sia noko'ontongdon bo nopiadon ing ginanya!" 57 Bo intau mita i Yahudi noguman ko'i Yesus, "Diápa tugat lima nopuluh notaong in umur-Mu, bo Ikow moguman kon ain noko'ontong ko'i Abraham?" 58 Ki Yesus notubag, "Poguman-Kudon ko'i monimu, Waktu ing ki Abraham diápa no'i lahir, Aku'oi na'a ing koyongan bidon oyúon." 59 Bo intau mita in Yahudi tatua nogamá kom batu sim pogandur ko'i-Nia; ta'e ki Yesus inumadop, bodongka nonalámai kom Baloi Tuhan.

9:1 Waktu ing ki Yesus minayak, Sia noko'ontong kon intau bilog inta nongkon no'ilahirpamai. 2 Murí-Nya mita nolibó ko'i Yesus, "Pak Guru, Nongonu sin intau tana'a pinolahirbí bilog Lantaran dosa i ine intua Dosanya tontaní andeka dosa i iná bo i amánya?" 3 Ki Yesus notubag, "Sia nobilog de'emanbí lantaran dosanya andeka dosa ing guyanganya, ta'e bá poponyatadon ko'inia ing kawasa i Allah. 4 Solama in nobayagpa, kita musti mogaid kon oáidan i-Nia inta nopotabá ko'i-Nakó. Mo'iangoi in dolom, bo diábí in tobatúmai intau mota'au mogaid. 5 Solama in Aku'oi kon duniapa na'a, Aku'oibí na'a bayag in dunia." 6 Naonda in nosingog makow natua ki Yesus nonduyak kom butá. Bo duyak-Nya tatua pinoyokitog-Nya im butá. 7 Onda intua pinoyapu-Nya kom mata intau bilog tatua, polat noguman, "Bayakdon pongiamot kon tabang Siloam." (Siloam mangalenyá 'Pinotaba'.) Dá intau tatua minayakdon doman nongiamot. Dodai in sia nobuidon mangoi, sia noko'ontongdon. 8 Ta'e topodiug-nya mita bo intau mita inta pernah noko'ontong ko'inia limitúmai bo mo-igum kon intau inta mo'o-italibmai, komintan noguman, "Aka diá mo'italá siabí tana'a inta biasamai tumom-politúanmai bo mo'igum kon intau mo'o-italib!" 9 Oyúon in notubag, "Totu'u, sia na'a." Ta'e oyúon doman in noguman, "De'eman, sia nion tongábí notombatangan in intau tatua." Ta'e intaudon tatua tontaní in nongaku, "Aku'oibí na'a inta i makusud monimu." 10 Dá ilibódon monia, "Naondabí sin ikow in noko'ontong bidon?" 11 Sia notubag, "Intau inta ki Yesus in tangoi-Nya nogamá kom butá topilik bo nopoyokitog in duyak-Nya bodongka pinolepo-Nya kom matak polat noguman ko'inakó. Bayakdon kon tabang Siloam bo pongiamot. Bo minayak domandon in aku'oi. Naonda in nongiamot aku'oi, noko'ontongdon.'" 12 Dá ilibó monia, "Kon onda intau tatua?" Sia notubag, "Diábí kinota'auanku." 13 Dodai intua singgai in Sabat waktu ing ki Yesus nopoyokitog im butá takin duyak-Nya sin pinongundam kon intau bilog tatua. Dá intau inta bagupa noko'ontong tatua dinia kon intau mita im Parisi. 15 Mosia nolibó doman ko'inia mongo naondabí sin sia in noko'ontong bidon. Sia notubag, "Sia nopolepo in yonak kom matak, bo nongiamotdon in aku'oi bo polatdon noko'ontong." 16 Ta'e tongonumai intau kon sigad intau mita im Parisi tatua noguman, "Diábí domanta intau inta nomia kon soál tatua nongkon i Allah, sin diádon pinaraduli-Nyamai singgai in Sabat." Ta'e intau ibanea nosingog, "Diábí doman ta intau binaradosa momia kon soál mita inta mokoherang ná tana'a?" Bo nomukádon im bobayowan kon sigad monia tua. 17 Dá intau mita im Parisi nolibó bui kon intau tatua, "Aka podudui in raianmu, yo naonda in soál Sia inta nongundam kom matamu nion?" Sia tua in nabibí! Tubag in intau tatua. 18 Ta'e itoi mita intau Yahudi tatua doí mopirisaya kon intau inta ko'ina nobilogpa bo tana'a ain noko'ontong. Tuamai

mosia nogoinídon kon guyanganya, 19 bo nolibó, "Totu'u degá kong ki adímu in na'a inta kai monimu no'ilahir bilog Yo Naondabí sin Sia in noko'ontong bidon in tana'a?" 20 Ki iná bo ki amá intau tatua notubag, "Totu'u ki adí nami in sia; bo totu'u kon sia bilog no'ilahirpabímai. 21 Ta'e soál sia noko indoidon nion, diábí kinota'auan nami. Libódon ko'inia tontaní, sin noguyang bidon in sia; mota'au bidon motubag tontaní." 22 Guyanganya noguman natua sim mo'ondok mosia kon itoi mita in Yahudi; sim mosia ain noyopakat kon intau inta mongaku kong ki Yesus tua in Raja Mopoposalamat, diádon mota'au tumu'ot kom baloi pososambayangan. 23 Tuamai ki iná bo ki amá in intau bilog tatua noguman, "Noguyangdon in sia, libódon ko'inia tontaní." 24 Bo mosia buidon nogoiní kon intau inta ko'ina nobilog tatua, bo noguman ko'inia, "Pongibotdon kon ikow im mogumanbí kon totu'u. Kinota'auan nami kon intau tatua intaubí binaradosa." 25 Dá kai intau tatua doman, "Dinosa andeka diá in Sia, tua in diábí kinota'auanku. Ta'e totontaga ing kinota'auanku, kolipod aku'oi bilog ta'e masai na'a noko'ontong bidon in aku'oi." 26 Bo mosia bui nolibó ko'inia, "Onu im pinomia-Nya ko'inimu Naonda im pinogogaid-Nya sin noko'ontong bidon in ikow?" 27 Intau tatua notubag, "Aindon ino'umanku ko'inimu, ta'e mo'ikow doí mopirisaya. Nongonu sim buipabí i mo'ikow molibó Degá mo'ibog doman i mo'ikow mobalí dumodudui-Nya?" 28 Dá siniba'an monia in sia bo polat noguman, "Ikowbí in dumodudui-Nya; kami in de'emanbí! Kami in dumoduduibí i Musa. 29 Kinota'auanbí nami kong ki Allah ain nobogoi im pirman-Nya ko'i Musa. Ta'e aka Intau tatua, diábí kinota'auan nami in asal-usul-Nya." 30 Intau tatua notubag, "Moko herangbí totok aka diá kinota'auan monimu mongo nongkon onda in Sia, padahal bo binalí-Nyadon noko'ontong in Aku'oi. 31 Kinota'auanbí naton kong ki Allah in diábí mokidongog kon intau mita inta binaradosa, ta'e tongábí mosia inta mohormat ko'i Allah bo inta mogaid kon onu ing kino ibog-Nya. 32 Nongkon pinomangkoianmai in dunia na'a diápa dodai onda kino dongogan oyúon intau nopobalí kon intau bilog inta nongkon no'ilahirpamai nobalí noko'ontong. 33 Aka intau tatua de'eman nongkon i Allah, tantú diábí in Sia mokoáid kon onu bo onu." 34 Dá tubag monia ko'inia, "Onu Ikow inta nopuling in dosa nongkon no'ilahirpamai, ikow mo'ibog motundú ko'inami?" Dá mulaidon singgai tuata sia diádon inogoi monia sinumu'ot kom baloi pososambayangan. 35 Kino dongogandon i Yesus kon intau tatua diádon inogoi monia sinumu'ot kom baloi pososambayangan. Dá sinayak-Nya intau tatua bo noguman ko'inia, "Degá ikow mopirisaya ko'i Adí Intau?" 36 Intau tatua notubag: "Ki ine in Sia tua, Tuang Tulungaipa poguman ko'inakó simbá mopirisaya in aku'oi ko'i-Nia." 37 "Ikow noko'ontongdon ko'i-Nia," tubag i Yesus. "Sia tuata inta moyosingogmumai na'a." 38 'Dá intau tatua sinumungkud kon tayowon i Yesus bo polat noguman, "Aku'oi mopirisaya, Tuhan." 39 Ki Yesus noguman, "Aku'oi mamangoi in dunia na'a si mohakim; simbá intau inta bilog mobalí moko'ontong, bo intau inta moko'ontong, mobalí bilog." 40 Tongonumai intau im Parisi inta kon tua nokodongog ko'i Yesus nosingog natua, bo mosia nolibó ko'i-Nia, "Makusud-Mu ing kami na'a im bilog doman?" 41 Ki Yesus notubag, "Aka kuma bo mo'ikow bilog, yo diábí im mo'ikow binaradosa. Ta'e lantaranbí mo'ikow noguman, kami moko'ontongbí, dá tua mangalenya mo'ikow binaradosapa."

10:1 "Totu'ubí in singog-Ku na'a: Intau inta tumu'ot kon lantung in domba, bo diá mongin lolingkop, ta'e monomponikbí mongin dalan ibanea, yo sia tua i mononakow bo mogogagow. 2 Ta'e intau inta tumu'ot mongin lolingkop, sia tuata ing gombala in domba. 3 Mololukad kon lantung momukatbí kon lolingkop sin tuotannya, bo domba mita mokidongogbí kon singognya waktu in oiníonnya im mosia podudui in tangoi monia tontaní bo diaannya lumuai. 4 Bo naonda ing koluaidon in domba mita tatua, gombala tatua mayak umuna ko'i monia, bo dombanya mita dumuduianmai. 5 Doíbi im mosia dumudui kon intau ibanea, sedang bo polaguanbí monia intau

ibanea sin diá nokanal monia in singognya." 6 Ki Yesus nongonguman kom porumpama'an tatua, ta'e diá kinota'auan monia i makusud-Nya. 7 Tuamai ki Yesus noguman bui"Poguman-Kudon ko'i monimu, Aku'oibí in lolingkop mayak kon domba mita tatua. 8 Mosia inta namangoi ko waktu in diápa in Aku'oi, mononakowbí bo mogogagow im mosia tua, bo doíbí in domba mita tatua mokidongog ko'i monia. 9 Aku'oibí na'a in lolingkop. Ki ine in tumu'ot mongin i-Nakó mosalamat in sia, sia tu'ot luaibí bo moko'ulí kong ka'anon. 10 Mononakow tua in tongábí mamangoi monakow, molimod bo momoguya'at. Ta'e Aku'oi i mamangoibí simbá mosia moko'ulí kong kobiagan, kobiagan inta mobayong totok ing kasanangan. 11 Aku'oibí na'a ing Gombala inta mopia. Gombala mopia im mobogoibí in nyawanya sing kopontingan in dombanya mita. 12 Aka intau inta tongá sinondanan inta de'eman gombala bo de'eman doman kitogi domba mita tatua, polaguanbí monia in domba mita tatua aka ontongondon monia in serigala tayow-tayowdon mangoi. Dá tokodomokondon in serigala in domba mita tatua bo poguya'aton. 13 Intau inta sinoko tondanan tatua molaguibí, sin sia nogaid tongábí lantaran inubolian. Dá diábí hirauonnyamai in domba mita tatua. 14 Aku'oibí na'a ing gombala inta mopia. Notongkai ná kinotota'au i Amá ko'i-Nakó bo kinotota'au-Ku ko'i Amá, dá natua doman ing kinotota'au-Ku kon domba-Ku mita bo mosia in nonota'au doman ko'i-Nakó. Aku'oi moposarahkan in nyawa-Ku sing kopontingan monia. 16 Oyúonpabí doman in domba-Ku mita ibanea, inta diá no'itakin kong kawangan domba tana'a. Mosia tua i mustibí doman diaan-Ku bo mosia i mokidongogbí kon singog-Ku. Pomiaan-Kudon tokawangan im mosia bo tobatú ing gombalanya. 17 Ki Amá motabi ko'i-Nakó sin Aku'oi moposarakan in nyawa-Ku, simbá tua buion-Ku tarima'an. 18 Diábí tobatúmai mota'au mogamá nongkon i-Nakó. Aku'oi i moposarahkan tua, poduduibí in ibog tontaní. Aku'oi ing kokawasabí moposarahkan kon tua, bo kokawasabí mogamá bui. Tuabí in tugas inta sinarima-Ku nongkon i Amá-Ku." 19 Lantaran ki Yesus nosingog natua, dá intau mita in Yahudi nomangkoidon nobobayowan. 20 Nobayong in noguman, "Kinotolangan in dimbuló in Sia! Sia nobundai! Nongonu sin indongoganbí monimu in Sia?" 21 Ta'e oyúon doman in noguman: "Intau inta kinotolangan in dimbuló diábí mosingog natua! Eta dimbuló moko undam kon intau bilog sahingga im moko ontong?" 22 Kon Yerusalem intau mita koyogot morame kon Singgai Moloben Pioresmian kom Baloi Tuhan. Dodai intua sempo in tumping. 23 Ki Yesus koyogot nodondaloi kon tempat inta sinangoian Tempat Pobobaranangan i Salomo inta kom bonu im Baloi Tuhan. 24 Dodai intua intau mita Yahudi namangoi nolipung ko'i Yesus. Mosia noguman, "Modapot in to'onu pomayak-Mu makow ing kami diá motantú im pirisaya Pogumankadon kosilang, aka Ikow nion totu-totu'u Raja Mopoposalamat." 25 Ki Yesus notubag, "Pinoguman-Ku bidon ko'inimu, ta'e mo'ikow diá mopirisaya. Oáidan mita inta pinomia-Ku pinodoyon kon tangoi i Amá-Ku, mobogoi im bukti soál Aku'oi. 26 Mo'ikow diá mopirisaya sim mo'ikow diá no'itu'ot kong kawangan in domba-Ku mita. 27 Domba-Ku mita i mokidongogbí kon singog-Ku mita. Kinota'auan-Kubí im mosia, bo mosia in dumuduibí ko'i-Nakó. 28 Mosia tua in ogoian-Kubí ing kobiagan mononoi, bo nopasti bidon kon diábí moputu-putú. Diábí tobatúmai intau mokoágow ko'i monia nongkon lima-Ku. 29 Ki Amá-Kubí in nobogoi ko'i monia tua ko'i-Nakó, bo no'iliu im mosia nongkon bayongan yagi-yagi. Bo diábí doman tobatúmai intau mokoágow ko'i monia nongkon kawasa i Amá-Ku. 30 Aku'oi bo ki Amá in tobatúbí." 31 Bo intau mita in Yahudi nogamá kom batu sim pogandur ko'i Yesus. 32 Ta'e ki Yesus noguman ko'i monia, "Mo'ikow ain noko'ontong ko'i-Nakó nogaid kon nobayong in oáidan inta mopia, inta pinokiáid i Amá ko'i-Nakó. Nongkon oáidan mita tatua, onda im balíon monimu dodoyonan poganduran ko'i-Nakó?" 33 Intau mita in Yahudi notubag, "De'emanbí lantaran oáidan-Mu mita inta mopia tua im balíon nami dodoyonan poganduran im batu ko'i-Nimu, ta'e lantaranbí Ikow mohojat ko'i Allah. Ikow nion in intaubí bo mo'ibog mokipotongkai

ko'i Allah." 34 Bo ki Yesus notubag, "Degá diábí kinota'auan monimu kom pinais bidon kom bonu im Buk Hukum agamamu nana'a: 'Ki Allah nogumandon, mo'ikow in ilahbí' 35 Kinota'auanbí naton kon onu inta aim pinais kom bonu im Buk Mosuci umuranbí pake'on, diábí ing goga-gogainya. Dá aka ki Allah monangoi ilah kon intau mita inta nopirisayadon kon singog-Nya. 36 Yo nongonu sin singogonbí monimu kon Aku'oi mohojat ko'i Allah lantaran Aku'oi noguman kon Aku'oi ki Adí i Allah Padahal Aku'oi im pinilí i Amá bo pinotabá namangoi in dunia. 37 Aka Aku'oi diá nogaid kon oáidan mita inta pinoki aid i Amá, yo dika mopirisaya ko'i-Nakó. 38 Ta'e lantaran Aku'oi nogaidbí kon oáidan inta pinokiáid tatua, dá popirisayadon kon onu inta inaidan-Ku tatua, umpakahbí mo'ikow doí mopirisaya ko'i-Nakó. Sahingga ing kota'auandon bo komangaleandon monimu kong ki Amá in umuranbí notobátú takin-Ku, bo Aku'oi in umuranbí doman notobátú i Amá." 39 Buidon doman ramijion domokon monia ing ki Yesus, ta'e diápa doman kino domokan monia. 40 Onda intua ki Yesus bui minayak kon lolan Ongkag in Yordan. Ongkag inta pinobaptisan i Yohanes kolipod, bo ki Yesus nogutunpa kon tua. 41 Nobayong intau in namangoi ko'i-Nia. Mosia noguman, "Ki Yohanes diábí nomia kon soál mita inta mokoherang, ta'e bayongan inta pinogumannya soál intau tana'a in totu'ubí." 42 Bo nobayong intau kon tua in nopirisaya ko'i Yesus.

11:1 Oyúon tobatú intau ki Lazarus in tangoinya. Sia nogutun kom Betania noyotakin i utatnya mita bobay ki Maria bo ki Marta. 2 Ki Maria na'a im bobay inta nopongipu in lana nobondu kon si'ol i Tuhan bodongka iradatannya bui im bu'oknya. Kon singgai tobatú ki utat monia ki Lazarus na'a notakit. 3 Dá ki Maria bo ki Marta na'a minayak ko'i Yesus bo nopota'au; "Tuhan, ki utat nami inta totok kinotabi Tuhan tua notakit." 4 Ta'e naonda in dinongog i Yesus in habar tatua, Sia noguman: "Panyakinya tatua diábí mokopatoi ko'inia. Na'a in nobalí i simbá kakuasa'an i Allah poponyatadon bo bá lantaran panyaki tatua ki Adí i Allah polantudon doman." 5 Ki Yesus im motabibí ko'i Maria, ko'i Marta bo ko'i Lazarus ki utat monia. 6 Ta'e naonda ki Yesus nokota'aumai kon habar kong ki Lazarus notakit, dá sangajabí in Sia nogutunpa doyowa nosinggai kon tua. 7 Bain nopalut makow kon tua bo noguman in Sia kom murí-Nya mita: "Koligai mayakpa bui ing kita kon Yudea." 8 Ta'e mosia notubag, "Pak Guru, nobagumai na'a intau mita in Yahudi moramiji mogandur im batu ko'i Pak Guru, yo tana'a nongonu sing ki Pak Guru mogoiní bui mayak intua?" 9 Ki Yesus notubag, "Degá diábí kinota'auan monimu kon tosinggai tua mopuluhbí bodoyowá, nojam Intau inta mayak singgai, diábí mo'ipintud, sin ontongonnyabí bayag in dunia na'a. 10 Ta'e intau inta mayak dolom mo'ipintudbí, sin diá im bayag ko'inia." 11 Natua im pinoguman i Yesus. No'iduduimai kon tua noguman bui in Sia, "Ki utat naton ki Lazarus aindon nosiug, ta'e bayáan-Kubí bo bangonon in sia." 12 Dumodudui mita i Yesus noguman, "Tuhan, aka ki Lazarus nosiug, mopiabí in sia." 13 Makusud i Yesus ki Lazarus tua aim bidon minatoi. Ta'e sinangka monia makusud i Yesus tua kong ki Lazarus tua in nosiugbí ná biasamai. 14 Tuamai im pinogumandon i Yesus taran-tarangan, "Ki Lazarus minatoidon. 15 Ta'e nopiabí ing gina-Ku sin diá in Aku'oi kon tua, sin natuabí i mopia ko'i monimu, simbá mo'ikow mopirisayadon. Koligai kita mayakdon ko'i Lazarus tana'a makow." 16 Ki Tomas inta dinonoi "ki Apang" noguman kon yobayatnya mita inta murí mita i Yesus, "Koligai dumudui ing kita, biar kita matoi moyotakin-Nya!" 17 Naonda ing ki Yesus nodapotdon kon lipú inta pinogutunan i Lazarus, Ki Lazarus koyongandon opat nosinggai ilobong. 18 Betania na'a in nodiug kon Yerusalem, degá toluwai nokilo ing koyayuknya. 19 Kon tua nobayong intau in Yahudi namangoi bo nohiburmai ko'i Marta bo ko'i Maria lantaran kinopatoian i utat monia. 20 Naonda in dinongog i Marta kong ki Yesus namangoi, sia ilmuai sim monontomu ko'i Yesus, ta'e ki Maria in tongá kom baloi. 21 Ki Marta noguman ko'i Yesus, "Tuhan,

aka kuma bo kon na'a ing ki Tuhan dodai intua, yo diábí minatoi ing ki utat nami. 22 Tongá kinota'auankubí doman kon tana'a makow ki Allah im mobogoibí doman kon onukabí im po'igumon i Tuhan ko'i-Nia." 23 Guman i Yesus ko'i Marta, "Ki utatmu i mobiagbí bui." 24 Dá kai Marta doman, "Kinota'auankubí kong ki Lazarus im mobiagbí bui aka intau minatoi biagandon kon singgai pohakiman." 25 Ki Yesus noguman bui ko'i Marta, "Aku'oibí inta mobogoi ing kobiagan bo inta momiag kon intau minatoi. Intau inta mopirisaya ko'i-Nakó in mobiagbí, umpakahbí sia minatoidon. 26 Bo intau nobiag inta mopirisaya ko'i-Nakó, mobiagbí mononoi. Mopirisaya degá ikow kon singog-Ku tatua?" 27 "Tuhan," kai Marta, "Aku'oi mopirisayabí kong ki Tuhan ki Adí i Allah, Raja Mopoposalamat inta mamangoi in dunia na'a." 28 Noguman makow natua ing ki Marta, minayak in sia nogoiní ko'i utatnya ki Maria bo nopogombong ko'inia, "Ki Pak Guru kon na'adon, ilibó-Nya ikow." 29 Nokodongogmai kon tua, ki Maria bango-bangon, bo minayak nokipodungkul ko'i Yesus. 30 Dodai intua, ki Yesus diápa no'iyaput in desa. Sia kon lipúpa inta binayak i Marta pinokipodungkulan. 31 Naonda intau mita Yahudi inta namangoi nohibur ko'i Maria kom baloi noko'ontong ko'i Maria bango-bangon bo ilimikat ilmuuai, dinuduiian monia in sia, sin iraimai monia sia mayakbí ing kubur bo mongombal. 32 Waktu ing ki Maria no'idapotdon ko'i Yesus bo noko'ontongdon ko'i-Nia, sinumungkud in Sia kon tayowon-Nya bo noguman, "Tuhan, aka kuma dodai intua ki Tuhan kon na'a, yo diábí minatoi ing ki utatku." 33 Naonda inontong i Yesus ki Maria nongombal, bo intau mita i Yahudi inta namangoi noyotakinnya tua nongombal doman, noájar totok ing gina-Nya, bo totokdon inagían tabi in Sia. 34 Dá Sia nolibódon ko'i monia, "Kon onda im pinonguburan monimu ko'inia?" Tubag monia: "Igai mo'indoi, Tuhan." 35 Bo ki Yesus nongombal. 36 Bo intau mita in Yahudi noguman, "Indoiaikah, totokbí in Sia motabi ko'i Lazarus!" 37 Ta'e oyúon doman ing kon sigad monia tua in nosingog, "Intau bilog mota'au balíon-Nya moko'ontong, yo nongonu sin diábí in Sia nokoámpag simbá ki Lazarus diá matoi?" 38 Kom bonupa ing ka'ada'an notabi, ki Yesus minayak ing kubur. Kubur tatua in tobatú goa inta sinaloban im batu moloben. 39 Ki Yesus noguman, "Posidon im batu tatua." Ta'e ki Marta, ki utat in intau inta minatoi tatua notubag, "Tuhan, aindon opat nosinggai im pinonguburan ko'inia. Tantú nobongkog bidon!" 40 Dá ki Yesus noguman ko'i Marta, "Degá kinolionganmudon inta pinoguman-Ku ko'inimu, kon aka ikow mopirisaya, yo ikow i moko'ontongbí kong kawasa i Allah inta totu'u moloben!" 41 Dá pinosidon monia im batu tatua. Onda intua ki Yesus ilumangag kon langit bo nosingog, "Sukur moántó Amá, sin ain inindongogan-Mu in Aku'oi. 42 Kinota'auan-Kubí kon umuran-Mubí indongogan in Aku'oi, ta'e singogon-Ku in na'a, kon tayowon intau mita inta kon na'a, simbá mosia mopirisaya kon Ikowbí in nopotabá mangoi ko'i-Nakó." 43 Nosingog makow natua, ki Yesus nomalú noropot noguman, "Lazarus, luaidon!" 44 Dá ilumuaidon in intau inta aim minatoi tatua. Lima bo si'olnya kobaku-bakutpa im pusi, bo pogotnya kobaku-bakutpa doman im pusi inta pinobakut kom pogotnya. "Bukádon im pusi tanion simbá mobebasdon sia im mayak", guman i Yesus kon intau mita kon tua. 45 Nobayong intau Yahudi inta namangoi nohibur ko'i Maria nopirisayadon ko'i Yesus naonda in noko'ontong kon onu inta nobalí tatua. 46 Ta'e oyúon doman in tongonumai kon sigad monia tua im minayak kon intau mita im Parisi bo nongonguman kon onu inta ain inaidan i Yesus. 47 Sin tuamai intau mita im Parisi bo imang mita itoi nogaid kon rapat takin Mahkama Agama. Mosia nolibó, "Onu im musti aidan naton Intau tana'a mokakitdon mogaid kon soál mita inta mokoherang kon intau! 48 Aka pomayak naton Sia umuran mogaid kon oáidan-Nya, yo bayongan intau mopirisayadon ko'i-Nia. Bo pangabisannya ponguasa in Rum mamangoi bo momoguya'at kom Baloi Tuhan bo bayongan intau naton!" 49 Tobatú nongkon sigad monia inta tangoinya ki Kayapas, imang moloben kon taong tatua, nosingog, "Mo'ikow diábí nonota'au in onu bo onu. 50 Degá diábí kinota'auan monimu, kon lantaran kopontingan intau

moántó, dá manikah intau tobatú matoi daripada bayongan bangsa morimumud?" 51 Sabanarnya ki Kayapas nosingog kon tua, de'emanbí nongkon raiannya tontaní. Ta'e salaku imang moloben taong tatua sia nopota'audon muna kong ki Yesus i matoibí sing kopontingan im bangusa Yahudi. 52 Bo de'emanbí tongá bangusa Yahudi, ta'e mosipunbí bo moponobatú kon adí mita i Allah inta no'irangkapdon. 53 Mulaidon singgai tua itoi mita Yahudi noyopakat kom molimod ko'i Yesus. 54 Tuamai ki Yesus diádon minayak kon sigad in intau mobayong inta kon sigad i intau Yahudi. Sia nonalámaidon kon Yudea, bo minayak ing kotá Epraim inta kon diug im padang gurun. Sia nogutun kon tua takin murí-Nya mita. 55 Waktu intua motoyongdon Singgai im Paskah intau Yahudi. Nobayongdon intau nongkon lipu-lipúannya minayakdon in Yerusalem sim mopobayak in adat pondaritan kon awak kowakutu in diápa singgai poraya'an tatua. 56 Mosia notayak ko'i Yesus, bo waktu noyosipun kom Baloi Tuhan, mosia nosi-gumanan, "Aka podudui in raiannya yo naonda Degá diá in Sia mamangoi kom poramean tana'a." 57 Mosia noguman natua sin imang mita itoi bo intau mita im Parisi ain nopoluai im parentah kong ki ine in nokota'au kon onda ing Yesus, musti mopota'au simbá Sia kodomokan.

12:1 Onompa nosinggai kom poramean kon Singgai Moloben Paskah, ki Yesus minayak kon lipú im Betania. Lipú inta pinogutunan i Lazarus, intau inta biniag bui i Yesus nongkon sigad in intau mita minatoi. 2 Kon tua, ki Yesus inoludan monia, ki Marta in nogolud kong ka'anon tatua. Ki Lazarus bo tamu mita ilimitú nonga'an noyotakin i Yesus. 3 No'iduduimai kon tua, ki Maria namangoi takin kodia-dia in lana mobondu degá tobotakmai in liter lana mobondu narwastu inta totok momahal im bolinya. Pinopobutaknya in lana tatua kon si'ol i Yesus, onda intua iradatannya bui im bu'oknya. Dá tombonu im baloi tatua nobondudon im bo lana tatua. 4 Ta'e ki Yudas Iskariot, tobatú murí i Tuhan Yesus -- inta kon singgai no'iduduimai nopotalui ko'i Yesus -- noguman, 5 "Nongonu sin lana mobondu tanion diábí inta pinotalui tolunogatut nodinar, bo doit bolinya ogoidon kon intau bogá?" 6 Ki Yudas noguman natua, de'emanbí lantaran sia mo'ibog monarukira kon intau bogá ta'e lantaranbí sia mononakow. Sia mokakitdon mogamá kon doit nongkon kas in doit inta pinoki kadai ko'inia. 7 Ta'e ki Yesus noguman, "Pomayakdon makow pogaidan bobay tatua kon natua! Sia nogaid kon natua sim moposadia kom ponguburan ko'i-Nakó. 8 Intau bogá umuranpabí kotaki-takin monimu, ta'e Aku'oi in diábí." 9 Nobayong intau Yahudi nokodongog kong ki Yesus kom Betania, dá mosia minayak intua. Mosia minayak de'emanbí tongá lantaran ki Yesus, ta'e lantaranbí doman mosia mo'ibog mo'indoi ko'i Lazarus inta aim biniag bui i Yesus nongkon kinopatoianya. 10 Tuamai imang mita itoi mo'ibog doman molimod ko'i Lazarus. 11 Lantaran sia nobalí sobab nobayongdon intau Yahudi nonalámai ko'i monia bo nopirisayadon ko'i Yesus. 12 Nopo'ikolommai kon singgai intau moántó inta ain namangoi sim poramean kon Singgai Moloben Paskah nokodongogdon kong ki Yesus niondon kon dalan mopoángo in Yerusalem. 13 Dá mosia nogamádon kon daun mita im palem bo minayak nonontomu ko'i Yesus. Takin sanang ing gina mosia noguman, "Dayowdon ki Allah! Binarakatandon Sia inta namangoi kom bonu in tangoi Tuhan, Raja Israel!" 14 Ki Yesus nokodungkul kon tobatú keledai inta nogu'odpa, bo sinumakoi in Sia kong keledai tatua. Dá nobalídon onu inta aim pinais kom bonu im Buk Mosuci, 15 "Dona'ai mo'ondok, mongodeyaga mita in Sion! Indoiaikah rajamu namangoi, Sia sinumakoi kon tobatú keledai inta nogu'odpa!" 16 Dodai intua diápa nodait kinomangalean im murí mita i Yesus intua. Ta'e naonda ing ki Yesus pinomulia, bain tua bo kinotoropan monia kon onu inta aim pinomia in intau mita ko'i Yesus, aim bidon pinais kom bonu im Buk Mosuci. 17 Intau mita inta noko'ontong tonaní waktu ing ki Yesus nogoiní ko'i Lazarus ilmuai nongkon kubur bo nomiag bui ko'inia nongkon kinopatoianya, umuran mongonguman magí-makow kon soál tatua. 18

Tuamai nobayong intau namangoi nonontomu ko'i Yesus sin dinongogdon monia kon Sia tua inta nogaid kon inta mokoherang tatua. 19 Dá intau mita im Parisi mulaidon nosigumanan, "Diá mokopongongu ing kita! Indoiaikah bayongan intau kon dunia na'a mayak dumudui ko'i-Nia!" 20 Kon sigad in intau mita inta minayak in Yerusalem sim mo'ibadah kom porayaan tatua oyúon doman in tongonumai intau in Yunani. 21 Mosia namangoi ko'i Pilipus bo noguman, "Utat, aka mota'au, dá kami im mo'ibog moyodungkul i Yesus." (Ki Pilipus na'a nongkon Betsaida kon Galilea.) 22 Dá binayak i Pilipus pinota'au ko'i Andreas in soál tatua, bo onda intua taya duadon i minayak ko'i Yesus bo nopota'au. 23 Ki Yesus noguman ko'i monia, "Wakutunyadon Adí Intau pomuliaan. 24 Na'adon im poguman-Ku ko'i monimu: Aka batol ing gandum diá lobongon kom butá bo matoi, yo sia in tongábí umuran tougat. Ta'e aka batol ing gandum tatua matoi, bain tuata bo sia momungai ing gandum mobayong. 25 Intau inta motabi kong kobiagannya, yo kobulian sia ing kobiagannya tatua. Ta'e intau inta diá motabi kong kobiagannya kon dunia na'a, yo sia tua im molukadbí kong kobiagannya inta mononoi. 26 Intau inta mo'ibog mogaid kon oáidan-Ku musti dumudui ko'i-Nakó kon ondakabí im bayáan-Ku; simbá kon onda im bayáan-Ku yo kon tua doman in sia. Intau inta mogaid kon oáidan-Ku hormatonbí i Amá-Ku." 27 "Moájar totok ing ginaku. Onu degá im musti singogon-Ku in tana'a Musti degá Aku'oi moguman, 'Amá, potalibdon ko'i-Nakó in roriga tana'a makow Diá! Sin tuabí im mangale inangoian-Ku. 28 Amá, pomuliadon in tangoi-Mu!' " Dá kino dongogandon in singog nongkon soroga noguman, "Aindon pinomulia-Ku, bo buipabí doman pomuliaan-Ku." 29 Intau mobayong kon tua nokodongog doman kon singog tatua. Mosia noguman, "Gotup intua!" Ta'e oyúon doman in noguman, "De'eman! Malaekatbí nosingog ko'i-Nia!" 30 Bo ki Yesus noguman ko'i monia, "Singog tatua kino dongogan, de'emanbí lantaran kopontingan-Ku, ta'e kopontinganmubí. 31 Tana'a wakutunyadon dunia hakimon; bo tana'adon makow mongongawasa kon dunia na'a pogarabdon kon luai. 32 Ta'e Aku'oi na'a, aka Aku'oi aindon polantudon kon dunia na'a, yo daiton-Kudon diaan in intau inta mamangoi ko'i-Nakó." 33 Sia noguman natua sim mopota'au kon naonda ing kopopatoi-Nya. 34 Intau mobayong kon tua noguman ko'i-Nia, "Podudui kom Buk Hukum agama nami, Raja Mopoposalamat tua im mobiagbí mononoi. Yo nongonu sin Ikow i mogumanbí kong ki Adí Intau polantudonbí kon dunia na'a Ki inebí ing ki Adí Intau tatua?" 35 Ki Yesus notubag: "Tongábí samantara im bayag tatua kon yuá-yuák monimu. Tuamai bayakdon solama bayag tatua kon yuá-yuákpa monimu, simbá mo'ikow diá kokawasa'an in sindip, sin intau inta mayak kom bonu in sindip diábí kota'auannya im bayáannya. 36 Popirisayadon kom bayag tatua, solama im bayag tatua oyúonpa ko'inimu, simbá mo'ikow mobalí ki adí mita im bayag." (36b) Nopalut makow ing Yesus nosingog natua, minayakdon Sia nongkon tua bo diádon nokipogontong ko'i monia. 37 Umpakah nobayongdon in soál mita inta mokoherang im pinomia i Yesus kon tayowon monia tua, ta'e mosia diábí mopirisaya ko'i-Nia. 38 Dá nobalídon onu inta pinoguman i Nabi Yesaya, nana'a: "Tuhan, ki inebí im mopirisaya kon habar inta pinoyaput nami Ko'i ine im popo-ontongan ing kawasa i Tuhan tatua?" 39 Tuamai mosia diá mopirisaya, sing ki Yesaya ain noguman doman, 40 "Ki Allah noguman, 'Binilogan-Kudon im mata monia, binalí-Kudon mosia motogat ing gina; simbá mosia diá moko'ontong, bo raian monia diá momangale. Simbá mosia diá mamangoi bui ko'i-Nakó, bodongka undaman-Ku i mosia.' " 41 Ki Yesaya noguman natua sin sia ain noko'ontong kong kamulia'an i Yesus, bo nongongumandon soál Sia. 42 Umpakah natua, nobayongbí intau, nodapot in oyúon itoi mita in Yahudí nopirisayadon ko'i Yesus. Ta'e mosia diá mokobalí im mongaku taran-tarangan, sim mo'ondok dikabo diádon ogoi intau im Parisi mosia tumu'ot kom baloi pososambayanan. 43 Sim mosia mo'ibo-ibogbí ing kahormatan intau daripada kahormatan i Allah. 44 Bo ki Yesus nobalú, "Intau inta mopirisaya ko'i-Nakó, sia tua in de'emanbí mopirisaya ko'i-Nakó, ta'e mopirisayabí ko'i-Nia inta nopotabá ko'i-

Nakó. 45 Bo intau inta noko'ontong ko'i-Nakó, noko'ontong ko'i-Nia inta nopotabá mangoi ko'i-Nakó. 46 Aku'oi namangoi in dunia na'a salaku bayag, simbá bayongan intau inta mopirisaya ko'i-Nakó diá mogutun kom bonu in sindip. 47 Intau inta nokodongog kon totundú-Ku, ta'e diá mopoáid, yo de'emanbí Aku'oi im mohakim ko'inia. Sin Aku'oi in namangoi de'emanbí mohakim kon dunia na'a, ta'e mopolasalamatbí kon dunia na'a. 48 Intau inta doí motarima ko'i-Nakó, bo doí mokidongog kon singog-Ku, oyúonbí im mohakim ko'inia. Singogbí inta aim pinoyaput-Ku tua im mohakim ko'inia kon singgai ponantúan. 49 Sin Aku'oi mosingog de'emanbí podudui in ibog-Ku tontaní, ta'e ibogbí i Amá inta nopotabá ko'i-Nakó. Siabí tua in nomarentah ko'i-Nakó kon onu i musti singogon-Ku bo pota'au-Ku. 50 Bo kinota'auan-Kubí kom parentah-Nya tatua im mobogoibí ing kobiagan mopia bo mononoi. Dá Aku'oi im mopota'au kon ná inta sinundú i Amá ko'i-Nakó."

13:1 Tosinggaipa in Singgai Moloben Paskah, koyongandon kinota'auan i Yesus kon wakutunyadon Sia monalámai kon dunia na'a sin mobuidon ko'i Amá-Nya. Sia motabi kon intau mita inta nobalí kapunya'an-Nya kon dunia na'a, bo tantú-Nyabí doman kotabi uma'ai ing kopalutan dunia na'a. 2 Ko waktu ing ki Yesus bo murí-Nya mita yogot monga'an, Ibilis nopogonúdon in niat mora'at kom bonu ing gina i Yudas Iskariot ki adí i Simon simbá sia momangkangdon ko'i Yesus. 3 Kinota'auan bidon i Yesus kong ki Amá nopoulosakandon ing kakuasa'an-Nya komintan ko'i-Nia. Kinota'auan-Nyabí doman kon Sia in namangoi nongkon i Allah bo mobui doman ko'i Allah. 4 Tuamai Sia sinimindog bo nolongkut kon jubah-Nya bo nogibintol in handuk. 5 Onda intua Sia nogalin kon tubig kom bonu im baskom, bo mulaidon nondarit kon si'ol im murí-Nya mita polat iradatan-Nya in handuk inta pinogibintol-Nya tatua. 6 Bo nodapotdon in Sia ko'i Simon Petrus. Ki Simon Petrus na'a noguman, "Tuhan, umpakah dá ki Tuhanbí im mondarit kon si'ol-Ku?" 7 Ki Yesus notubag, "Diápabí kinomangaleanmu onu im pomiaan-Ku na'a, ta'e bain komangaleanmu." 8 Dá kai Petrus doman, "Dona'ai Tuhan, dona'aibí Tuhan mondarit kon si'olku!" Ta'e ki Yesus noguman, "Aka diá daritan-Ku ikow, yo ikow diábí moko'ulí kon tonsilai nongkon i-Nakó." 9 Dá ki Simon Petrus noguman, "Aka natua Tuhan, dona'aidon tongá si'olku, takindon doman lima bo uluku na'a!" 10 Tubag i Yesus ko'inia, "Intau inta ain noinggú, aim bidon nodarit komintan, tuamai in diá bidon paralu daritan komintan kolikud bidon si'olnya. Mo'ikow nion in nodarit bidon tongá diápa komintan." (11 Kinota'auan bidon i Yesus intau inta mopolasakan ko'i-Nia, tuamai Sia noguman, "Mo'ikow nion nodarit bidon, ta'e diápa komintan.") 12 Nopalut makow ing ki Yesus nondarit kon si'ol monia, bui-Nyadon ilutud in jubah-Nya bo ilimitú bui, bo nolibó ko'i monia, "Komangalean degá monimu onu inta bagu-Ku inaidan ko'i monimu 13 Mo'ikow mogoiní ko'i-Nakó Guru bo Tuhan. Bo No'itutuibí intua, sin memang Aku'oi ing Gurubí bo Tuhan. 14 Dá aka Aku'oi inta Guru bo Tuhanmu nondaritdon kon si'ol monimu, yo mo'ikow im mustibí doman mosidaritan kon si'ol. 15 Aku'oi ain nobogoi in toladan ko'i monimu, simbá aidan domandon monimu onu inta ain inaidan-Ku ko'i monimu. 16 Totu'ubí im poguman-Ku na'a: 'Tobatú ata diábí mo'iliu ko'i tuangnya, bo totabá diábí mo'iliu kon inta nopotabá ko'inia. 17 Aka kinota'auandon monimu komintan in na'a, yo mosanang bidon i mo'ikow aka pomiaan monimu. 18 Onu im pinoguman-Ku na'a de'emanbí soál mo'ikow komintan. Kota'auan-Kubí ki ine inta aim pinilí-Ku, ta'e bá mobalídon onu inta pinais kom bonu im Buk Mosuci nana'a, 'Intau inta ain nongaan noyotakin-Ku, im molawangbí ko'i-Nakó.' 19 Soál tana'a muna-Kudon poguman ko'i monimu kon dodai in diápa mobalí, simbá aka mobalídon in soál tatua yo pirisaya'andon monimu kon Aku'oibí in Sia inta sinumangoi 'AKU'OI OYÚON.' 20 Na'a im poguman-Ku ko'i monimu: Ki ine im motarima kon intau inta pinotabá-Ku, sia notarima ko'i-Nakó. Bo ki ine i motarima ko'i-Nakó, yo Sia tua in notarimadon ko'i-Nia inta nopotabá ko'i-Nakó." 21 Naonda in noguman makow natua ing

ki Yesus, totokdon inangoian ajar ing gina in Sia. Bo Sia noguman, "Aku'oi mogumandon ko'i monimu: Tobatú nongkon sigad monimu nion momangkangbí ko'i-Nakó." 22 Murí-Nya mita nosi-
indoian takin noherang sin diábí kinota'auan monia mongo ki ine imakusud-Nya tua. 23 Murí inta
totok kinotabi Yesus ilimitú kon diugmai i Yesus 24 Dá ki Simon Petrus nonuladá ko'inia, si
mokilibó mongo ki ine imakusud-Nya tatua. 25 Dá murí-Nya tatua dinimiugdon ko'i Yesus, bo
nolibó, "Ki ine in sia, Tuhan?" 26 Ki Yesus notubag, "Intau inta ogoian-Ku in roti inta aim
pinolodok-Ku kom bonu im palo, sia tuata in intaunya." Dá ki Yesus nogamá kon roti topongkó bo
pinolodok-Nya kom palo, bodongka inogoi-Nya ko'i Yudas ki adí i Simon Iskariot. 27 Naonda ing
ki Yudas notarima kon roti tatua, ginanya kino-gonúandon in Ibilis. Bo ki Yesus noguman ko'inia,
"Aidaidon kolikat onu ing ko'ibogmu pomia'an." 28 Diábí tobatúmai ing kon sigad monia inta
ilimitú nonga'an takin-Nya tua in nonota'au kon singog i Yesus tatua ko'i Yudas. 29 Oyúon in
nosangka kong ki Yesus nopotabá ko'i Yudas minayak notalui kon tobatú kaparaluan pake'on kom
pesta, andeka mobogoi in doit topilik kon intau bogá, sing ki Yudas tua mokokadai kon doit ing kas
monia. 30 Naonda ing ki Yudas notarima makow kon roti tatua, sia balú ilumuai. Nodolomdon
dodai intua. 31 Naonda ing ki Yudas minayak, ki Yesus noguman, "Tana'a Adí Intau
pomulia'andon, bo ki Allah pomuliaan pongin i-Nia. 32 Aka ki Allah pomuliaan pongin i-Nia, dá
Sia pomulia'anbí doman i Allah pongin awak-Nya tontaní. Bo lagi bidon pomulia'an i Allah. 33
Adí-Ku mita, Aku'oi diá bidon mo'onggot im moyotakin monimu. Tayakonbí monimu in Aku'oi,
ta'e ná inta aim pinoguman-Ku kon itoi mita in Yahudi bo inta pinoguman-Ku doman ko'i monimu,
tampat inta bayáan-Ku diábí kodapotan monimu. 34 Aku'oi mobogoi im parentah mobagu ko'i
monimu: Mo'ikow mustibí mositabian tobatú bo tobatú. Ná Aku'oi motabi ko'i monimu, dá
mo'ikow musti mositabian doman natua. 35 Aka mo'ikow bo mositabian, yo kota'auandon in intau
kom mo'ikow nion im murí-Kubí mita." 36 Ki Petrus nolibó ko'i Yesus: "Tuhan, kon onda im
bayáan i Tuhan?" Ki Yesus notubag, "Kon onda im bayáan-Ku, diápabí ikow mota'au dumudui
tana'a makow. ikow im bambí dumudui kon singgai mo'iduduimai." 37 Dá kai Petrus doman,
"Tuhan nongonu sin diábí mota'au aku'oi dumudui in tana'a makow Morelabí in aku'oi matoi sing
kopontingan i Tuhan!" 38 Ki Yesus notubag, "Totu'u ikow morela i matoi sing kopontingan-Ku
Pokota'audon Petrus! Diápa i manuk mokukuk, ikow koyongandon kotolu moguman, kon diábí
nokanalmu in Aku'oi!"

14:1 "Dona'ai mokuyang ing ginamu," guman i Yesus ko'i monia. "Popirisayadon ko'i Allah, bo
popirisaya ko'i-Nakó doman. 2 Kom Baloi Amá-Ku nobayong tempat pogutunan. Aku'oi mayak
intua sim mopoulosadia kon tempat ko'i monimu. Aku'oi in diábí moguman kon natua aka kuma diá
natua in aidan-Ku. 3 Naonda in Aku'oi mayakdon mopoulosadia in tempat ko'i monimu, Aku'oi buibí
mamangoi monontomu ko'i monimu, simbá kon onda in Aku'oi, kon tua doman i mo'ikow. 4 Kon
onda im bayáan-Ku, kota'auan monimu in dalannya." 5 Bo ki Tomas noguman ko'i Yesus, "Tuhan,
diá kota'auan nami mongo kon onda im bayáan i Tuhan, yo naondabí kota'auan nami in dalannya?"
6 Ki Yesus notubag, "Aku'oibí na'a in dalan kom monota'au ko'i Allah bo moko'ulí kong kobiagan.
Diábí tobatúmai intau mokoyaput ko'i Amá, aka diá mongin i-Nakó. 7 Aka kuma bo kinota'auandon
monimu in Aku'oi, yo pastibí kong kinota'auan bidon monimu ing ki Amá-Ku. Tana'a
kinota'auandon monimu in Sia bo inontong domandon monimu in Sia." 8 Dá ki Pilipus noguman
ko'i Yesus, "Tuhan, popo-ontongdon ko'inami ing ki Amá, simbá mopusadon ing kami." 9 Ta'e ki
Yesus noguman ko'inia, "No'onggotdon Aku'oi noyotakinmai monimu, bo diápa doman
kinota'auan-Mu in Aku'oi Pilipus Intau inta ain noko'ontong ko'i-Nakó, yo sia tua in noko'ontong
domandon ko'i Amá. Yo nongonu sin ikow i mogumanpabí, 'Po'ontongdon ki Amá ko'inami' 10

Pilipus! Diá degá ikow mopirisaya, kon Aku'oi notobatú i Amá, bo ki Amá notobatú takin-Ku Onu im pinoguman-Ku ko'inimu na'a de'emanbí singog-Ku tontaní. Ki Amábí inta notobatú takin-Ku, Siabí in nogaid kom bayongan tua. 11 Pirisayabí in singog-Ku tana'a, kon Aku'oi in notobatúbí takin i Amá bo ki Amá notobatú takin-Ku. Andeka paling kurang, pirisayadon lantaran onu inta ain inaidan-Ku. 12 Poguman-Kudon ko'i monimu: Intau inta mopirisaya ko'i-Nakó, mogaidbí kon onu inta ain inaidan-Ku, sedang bo mo'iliubí kon tua in aidannya, sin Aku'oi im mayak ko'i Amá. 13 Bo onukabí im po'igumon monimu podoyon kon tangoi-Ku, aidan-Kubí intua ko'i monimu, simbá ki Amá pomuliaan pongin i Adí. 14 Onukabí im po'igumon monimu podoyon kon tangoi-Ku, aidan-Kubí." 15 "Aka mo'ikow motabi ko'i-Nakó, yo mo'ikow in dumuduibí kom parentah-Ku mita. 16 Po'igumon-Kubí ko'i Amá, bo ogoian-Nyabí mo'ikow mototulung ibanea, inta umuran mogutun moyotakin monimu. 17 Sia tua in Roho i Allah inta mopo'ontong ing kabanaran soál ki Allah. Dunia na'a dia mokotarima ko'i-Nia, sim mosia diá noko'ontong ande diá nonota'au ko'i-Nia. Ta'e mo'ikow in nonota'ubí ko'i-Nia, sin Sia nogutun noyotakin monimu bo notobatú takin monimu. 18 Mo'ikow diábí taláan-Ku tontaní ná uno-unon. Aku'oi i mamangoibí bui ko'i monimu. 19 Diádon mo'onggot bo diádon ontongon in dunia na'a in Aku'oi. Ta'e mo'ikow i moko'ontongbí ko'i-Nakó. Bo lantaran Aku'oi nobiag, dá mo'ikow im mobiagbí doman. 20 Aka wakutunyadon, dá kota'auan bidon monimu kon Aku'oi in notobatúbí takin i Amá, mo'ikow notobatú takin-Ku, bo Aku'oi notobatú takin monimu. 21 Intau inta notarima kom parentah-Ku mita bo nopoáid, sia tuata inta motabi ko'i-Nakó. Bo Aku'oi im motabibí doman kon intau tatua bo mokiogontongbí ko'inia." 22 Ki Yudas (de'emanbí ki Yudas Iskariot) nolibó ko'i Yesus, "Tuhan, nongonu sing ki Tuhan mokiogontongbí ko'inami de'emanbí kon dunia?" 23 Ki Yesus notubag: "Intau inta motabi ko'i-Nakó, dumuduibí kon totundú-Ku. Bo ki Amá-Ku motabibí ko'inia. Ki Amá bo Aku'oi i mamangoibí ko'inia bo mogutun moyotakinnya. 24 Bo intau inta diá motabi ko'i-Nakó, doíbí dumudui kon totundú-Ku. Totundú inta dinongog monimu tua, de'emanbí nongkon i-Nakó, ta'e nongkon i Amábí inta nopotabá ko'i-Nakó. 25 Bayongan tua poguman-Kudon ko'i monimu solama Aku'oi koyota-yotakinpa monimu. 26 Ta'e Roho i Allah, Mototulung inta bain potabá i Amá podoyon kon tangoi-Ku. Siadon tua i motundú ko'i monimu kom bayongan rupa-rupa bo moponorop bui ko'i monimu kom bayongan inta aim pinota'au-Ku ko'i monimu. 27 Kobiagan mo'onow bo motompia taláan-Ku ko'i monimu. Dodamean-Kubí tontaní in ogoi-Ku ko'i nimu. Onu in ogoi-Ku tua de'emanbí ná inta inogoi in dunia na'a ko'i monimu. Dika molia-liaw ing gina bo dika mo'ondok. 28 Dinongog bidon monimu Aku'oi noguman, 'Aku'oi i mayakbí, ta'e buibí in Aku'oi mamangoi ko'inimu.' Aka mo'ikow motabi ko'i-Nakó, yo mosanangbí totok ing gina monimu Aku'oi mayak ko'i Amá, sing ki Amábí im molobe-loben nongkon i-Nakó. 29 Tana'a muna-Kudon pota'au ko'i monimu waktu intua diápa mobalí, simbá mopirisaya i mo'ikow aka soál tatua mobalídon. 30 Diádon moántó in o'umanon-Ku ko'i monimu, si wakutunyadon mongongawasa in dunia na'a mamangoi. Ta'e diábí kokawasa'annya in Aku'oi. 31 Tongá tua mita musti mobalí bá kota'auan in dunia na'a kon Aku'oi i motabibí ko'i Amá bo mogaid doman kom bayongan inta pinarentah i Amá ko'i-Nakó. Yo, koligai mayakdon kita nongkon na'a."

15:1 Ki Yesus noguman bui, "Aku'oi pangkoi in anggur inta mopia, bo ki Amá-Ku i monononggobánya. 2 Pomuloi in tanga ko'i-Nakó inta diá momomungai, pongkóon-Nya, bo pomuloi in tanga inta momungai, ga'atannya in daunnya bo daritan-Nya simbá modugangdon modatog im bungainya. 3 Mo'ikow nion nodarit bidon, sin totundú inta inogoi-Ku ko'inimu. 4 Umuranbí potobatú-Ku bo Aku'oi umuranbí doman motobatú takin monimu. Tanga in diábí momungai tontaní aka diá in sia mo'idapolpa makow kom pangkoinya. Natua doman i mo'ikow,

momungai aka umuran motobatú takin-Ku. 5 Akubí im pangkoi Anggur, bo mo'ikow in tanganya mita. Intau inta umuran motobatú takin-Ku bo Aku'oi i motobatúnya, momungaibí in sia modatog, sin aka diá in Aku'oi yo mo'ikow in diábí mokopo'gaid kon onu bo onu. 6 Ki ine in diá umuran motobatú takin-Ku, lumbúon naonda bo tanga, bo mo'ingkgadon. Tanga mita inta mo'ingkgadon natua daiton sipunon bo pogarab kom bonu in tulu bo tubáan. 7 Aka mo'ikow bo umuran motobatú takin-Ku bo totundú-Ku umuran tagúon makow monimu kong gina, po'igumdon ko'i Amá kon onukabí ing ko'ibog monimu; dá onu im pino'igummu tua ogoi-Nyabí. 8 Aka mo'ikow momungai modatog, yo ki Amá-Ku pomulia'an; bo mo'ikow in totu-totu'udon mobalí murí-Ku mita. 9 Ná ki Amá ain notabi ko'i-Nakó, natua doman Aku'oi ain notabi ko'i monimu. Dá umurandon kobiag i mo'ikow salaku intau inta kinotabi-Ku. 10 Aka mo'ikow umuran mogaid kon inta pinarentah-Ku, yo mo'ikow umuran mosatia dumudui kon tabi-Ku, ná doman Aku'oi inta umuran mosatia kon tabi i Amá-Ku sin umuran nopobayak im parentah-Nya mita. 11 Na'a mita pinoguman-Ku ko'i monimu, simbá sanang ing gina-Ku oyúon domandon ko'i monimu, bo sanang ing gina-Ku mosempurnadon. 12 Na'a parentah-Ku: Posi-tabianbí im mo'ikow, ná doman Aku'oi notabi ko'i monimu. 13 Intau inta totok motabi kon yobayatnya mita in intaubí inta nobogoi ing kobiagannya sing kopontingan monia. 14 Mo'ikow nion in yobayat-Ku mita, aka pomia'an monimu onu inta pinarentah-Ku ko'inimu. 15 Mo'ikow diá bidon oiníon-Ku ata, sin aka ata yo diábí kota'auannya onu in yogot aidan i tuangnya. Mo'ikow inoiní-Ku Yobayat, sim bayongan inta ain dinongog-Ku ko'i Amá pinota'au-Kudon ko'i monimu. 16 De'emanbí mo'ikow in nomilí ko'i-Nakó. Aku'oibí in nomilí ko'i monimu, bo nopotabá ko'i monimu mayak simbá modiamai kom bungai mobayong bungai mita inta diá moyoya-yoyang. Dá ogoibí i Amá in onukabí inigum monimu inta pinodoyon kon tangoi-Ku. 17 Na'adon im parentah-Ku ko'inimu: Mo'ikow musti umuran mositabian tobatú bo tobatú." 18 "Aka dunia na'a mosaturu ko'i monimu, yo toropdon kon Aku'oi im muna bidon kinodoí in dunia. 19 Aka kuma bo mo'ikow nion kapunya'an in dunia, dá kotabibí in dunia mo'ikow salaku kapunya'annya. Ta'e mo'ikow aim pinilí-Ku nongkon dunia na'a, dá mo'ikow in de'eman bidon kapunya'an in dunia, tuamai dunia na'a mosaturu ko'i monimu. 20 Toropdon onu inta aim pinoguman-Ku ko'i monimu, 'Ata diábí molobe-loben nongkon i tuangnya.' Dá aka mosia nomogutúdon ko'i-Nakó, yo mosia i momogutúbí doman ko'i monimu. Aka mosia dumuduidon kon totundú-Ku, yo mosia in dumuduibí doman kon onu inta tundúonmu. 21 Bayongan tua daitonbí monia popoáid ko'i monimu, sim mo'ikow in dumodudui-Ku, bo diábí kinota'auan monia in Sia inta nopotabá ko'i-Nakó. 22 Aka kuma bo Aku'oi diá namangoi bo diá doman nopota'au intua komintan ko'i monia, dá diábí i mosia baradosa'an. Ta'e aka tana'a, diá bidon im balíon monia dodoyonan moguman kon diá dosa'an im mosia. 23 Intau inta mosaturu ko'i-Nakó, mosaturu doman ko'i Amá-Ku. 24 Aka kuma kon yuá-yuák monia Aku'oi diápa nogaid kon soál mita inta diápa dodai onda inaidan intau, yo mosia diábí binaradosa. Ta'e tana'a mosia ain noko'ontong kon onu inta aim pinomia-Ku, bo mosia mosaturu ko'i-Nakó andeka ko'i Amá-Ku. 25 Tongá musti bidon natua, simbá mobalídon onu inta pinais kom bonu in Hukum Agama monia nana'a, 'Dia ing kinodoyonan pinosaturuan monia ko'i-Nakó.' 26 Potabá-Kubí mangoi ko'i monimu in tobatú mototulung inta nongkon i Amá, tuata in Roho inta mopyyata kong kabanaran soál ki Allah. Aka Sia mamangoidon, yo Sia mobogoibí ing kosaksian soál Aku'oi. 27 Bo mo'ikow i mustibí doman mobogoi ing kosaksian soál Aku'oi, sim mo'ikow ain noyotakin-Ku nongkon pinomangkoianpamai."

16:1 Tua komintan pota'au-Ku ko'i monimu simbá diá mobalui im pirisaya monimu. 2 Mo'ikow poluaionbí nongkon baloi mita pososambayangan. Bo mo'iangobí in waktunya kon intau inta molimod ko'i monimu mosangka kon sia tua in dinumuduibí kom parentah i Allah. 3 Tua aidan

monia ko'inimu sin diápa kinota'auan monia ing ki Amá andeka Aku'oi. 4 Ta'e tana'a muna-Kudon pota'au ko'i monimu, simbá aka tua mobalídon kon singgai mo'iduduimai, kotoropandon monimu kon tua aindon pinota'au-Ku ko'i monimu. (4b) "Soál tana'a diábí pinoguman-Ku ko'i monimu nongkon pinomangkoianmai, sin Aku'oi kotaki-takinpa monimu. 5 Ta'e tana'a Aku'oi mayakdon ko'i-Nia inta ain nopotabá mangoi ko'i-Nakó; bo diá tobatúmai intau kon sigad monimu im molibó kon onda im bayáan-Ku. 6 Mala tana'a moájarbí ing gina monimu sim pinota'au-Kudon intua ko'inimu. 7 Ta'e totu'ubí im poguman-Ku tana'a ko'i monimu: Totokbí i mopia ko'i monimu aka mayak in Aku'oi, sin aka Aku'oi diá mayak, yo diábí mamangoi ko'i monimu im mototulung tatua. Ta'e aka Aku'oi mayak dá potabá-Kubí mangoi in Sia ko'i monimu. 8 Aka Sia mamangoi yo ponyata-Nyabí kon dunia na'a mangale sabanarnya in dosa, nongkon onu inta totu'u, bo nongkon hukuman i Allah. 9 Ponyata-Nyabí kon aka diá mopirisaya ko'i-Nakó tua in dosabí; 10 Ponyata-Nyabí doman kon Aku'oi na'a in totu'ubí, sin Aku'oi mayak ko'i Amá bo diá bidon ontongon monimu in Aku'oi. 11 Poguman-Nya doman kong ki Allah momangkoidon mohukum, sim mongongawasa kon dunia na'a ihukumdon. 12 Mobayongpabí im musti poguman-Ku ko'i monimu, ta'e tana'a makow diápa mokosanggap i mo'ikow motarima kon tua mita. 13 Ta'e aka Roho tatua mamangoi, ki Inta moponyata ing kabanaran soál ki Allah, yo diaan-Nyabí im mo'ikow bo tundúon monota'au kom bayongan kabanaran tatua. Sin Sia in diábí mosingog podudui in ibog-Nya tontaní, ta'e mogumanbí kon onu in dinongog-Nya, bo poguman-Nyabí ko'inimu onu im mobalí kon singgai mo'iduduimai. 14 Sia i mopolantudbí ko'i-Nakó, sin onu im popota'au-Nya ko'inimu, sinarima-Nyabí nongkon i -Nakó. 15 Bayongan inta koi Amá tua Aku'oibí doman ing kitogi. Tuamai Aku'oi moguman kon onu im pinota'au in Roho tatua ko'i-Nimu in sinarima-Nyabí nongkon i-Nakó." 16 "Diádon mo'onggot bo diádon mo'ikow moko'ontong ko'i-Nakó, ná doman tua diádon mo'onggot po'indoian makow monimu ko'i-Nakó." 17 Nokodongogmai kon natua, tongonumai i murí-Nya nosilibóan mongo onu im makusud-Nya noguman: "Diá bidon mo'onggot bo diádon mo'ikow moko'ontong ko'i-Nakó, bo diádon doman mo'onggot po'indoian monimu ko'i-Nakó. Bo Aku'oi i mayak ko'i Amá?" 18 Mosia umuran molibó, "Onu im mangalenyá, 'diádon mo'onggot' Diá komangalean naton mongo onu in o'umanon-Nya tanion!" 19 Kinota'auanbí i Yesus kom mosia mo'ibog molibó ko'i-Nia. Dá tuamai Sia noguman, "Ko'ina Aku'oi noguman, diádon mo'onggot, mo'ikow bo diádon moko'ontong ko'i-Nakó, bo diá domandon mo'onggot po'indoian monimu ko'i-Nakó.' Tua degá inta o'umanonmai monimu mongo onu im makusudnya 20 Poguman-Kudon ko'i monimu, mo'ikow nion i mongombalbí bo mogamui, ta'e mopiabí ing gina in dunia na'a. Moájarbí ing gina monimu, ta'e ajar ing gina monimu tua mobaluibí sanang ing gina. 21 Aka bobay inta motoyongdon mononggadí, moájardon ing ginanya, sin waktunyadon mokorasa kon yoyiga. Ta'e naonda ing ki adínya mo'ilahirdon, koliongan bidon im bobay tatua in yoyiganya sin lantaran pia ing ginanya sin adí tatua no'ilahirdon kon dunia. 22 Natuabí doman im mo'ikow: Tana'a makow moájarpabí ing gina monimu, ta'e buipabí in Aku'oi moyodungkul monimu, dá mopiabí ing gina monimu; bo diábí tobatúmai intau mota'au mogamá kon sanang ing ginamu tatua. 23 Kon singgai tatua, mo'ikow diá bidon molibó kon onu bo onu ko'i-Nakó. Poguman-Kudon ko'i monimu: Onukabí in igumon monimu ko'i Amá podoyon kon tangoi-Ku, ogoibí i Amá intua ko'i monimu. 24 Uma'ai in tana'a makow, mo'ikow diápa dodai onda no'igum kon onu bo onu pinongin tangoi-Ku. Po'igumdon, dá motarimabí im mo'ikow, simbá sanang ing ginamu mosempurnadon.'" 25 "Na'a komintan poguman-Ku ko'i monimu takin momake' in oándaian. Ta'e mo'iangoi in waktunya, Aku'oi diádon momake' in oándaioan, ta'e poguman-Ku bidon taran-tarangan ko'i monimu soál ki Amá. 26 Kon waktudon tuata mo'ikow mo'igum ko'i Amá podoyon kon tangoi-Ku; Pokota'audon, Aku'oi diábí mo'igum ko'i Amá sin ogoi ko'i monimu, 27 sing ki Amá i motabibí ko'i monimu. Sia

motabibí ko'i monimu sim mo'ikow motabi ko'i-Nakó, bo mopirisaya kon Aku'oi namangoi nongkon i Allah. 28 Tot'ubí kon Aku'oi na'a in nongkon i Amábí, bo ain namangoi in dunia. Ta'e tana'a taláan-Kudon in dunia sim mobuidon ko'i Amá." 29 Bo murí-Nya mita noguman ko'i Yesus, "Indoiaikah dá tana'a ki Tuhan taran-tarangandon diádon nomake´ in oándaian, 30 bo kinota'auan bidon nami kom bayongan yagi-yagi kinota'auanbi' i Tuhan. diá bidon paralu intau molibó kon onu bo onu ko'i Tuhan. Tuamai kami mopirisayabí kong ki Tuhan namangoibí nongkon i Allah." 31 Dá ki Yesus nolibó: "Dá mopirisayadon mo'ikow in tana'a 32 Pokotorop! Mo'iangoi in waktunya, sedang bo no'iangoi bidon, mo'ikow poyayiton. Mo'ikow mobuidon kom baloinya-baloinya bo taláandon monimu in Aku'oi. Ta'e Aku'oi in diábí tongá Aku-Aku'oi mita, sin ki Amá ing kotaki-takin-Kubí. 33 Na'a komintan poguman-Ku simbá mo'ikow moko'ulí kong kobiagan motompia bo mo'onow lantaran notobatú-Kudon. Kon dunia na'a moyoyangpabí im mo'ikow, ta'e korotonbí ing ginamu, sin Aku'oi in diábí talowon in dunia na'a!"

17:1 Nopalut makow nosingog kon tua, ki Yesus ilumangag kon langit bo noguman, "Amá, na'adon i waktunya. Polantudon ing ki Adí-Mu, simbá ki Adí-Mu mopolantud doman ko'i Amá. 2 Amá inogoi-Mudon ing kawasa ko'i-Nia si mongawasa kom bayongan inta nobiag, simbá Sia mobogoi doman ing kobiagan mononoi ko'i monia inta inogoi i Amá ko'i-Nia. 3 Nana'a ing kobiagan mononoi tua; ibogon tua bayongan intau monota'au ko'i Amá inta tongábí Sia tua ing ki Allah inta mobanar, bo monota'au doman ko'i Yesus Kristus inta pinotabá i Amá. 4 Aku'oi ain nopomulia ko'i Amá kon dunia na'a takin cara nokopolapat kon oáidan inta pinoki aid i Amá ko'i-Nakó. 5 Amá! Pomuliadon Aku'oi tana'a makow kon tayowon-Mu, takin kamulia'an inta ko'i-Nakó waktu in noyotakin i Amá kon dodai in dunia na'a diápa pinomia. 6 Pinota'au-Kudon ing ki Amá kom bayongan intau kon dunia na'a inta ain inogoi i Amá ko'i-Nakó. Ki Amábí ing kitogi ko'i monia tua, bo ki Amábí doman in nobogoi ko'i-Nakó ko'i monia. Mosia dinumuidon kon singog i Amá. 7 Tana'a kinota'auandon monia kom bayongan inta inogoi i Amá ko'i-Nakó komintanbí nongkon i Amá. 8 Pinota'au-Kudon ko'i monia in singog inta inogoi i Amá ko'i-Nakó; bo sinarimadon monia. Kinota'auan monia kon Aku'oi in totu-totu'ubí namangoi nongkon i Amá bo mosia mopirisayabí kong ki Amábí in nopotabá ko'i-Nakó. 9 Sambayangan-Ku im mosia. De'emanbí dunia na'a in sambayangan-Ku, ta'e intaubí mita inta ain inogoi i Amá ko'i-Nakó, sing ki Amábí ing kitogi ko'i monia. 10 Onda ing kapunya'an-Ku, kapunya'anbí doman i Amá-Ku intua, bo onda ing kapunya'an i Amá, kapunya'an-Kubí doman tua. Aku'oi ain pinomulia kon sigad monia. 11 Aku'oi mamangoidon ko'inimu in tana'a. Diá bidon Aku'oi mogutun kon dunia na'a, ta'e mosia umuranpabí kon dunia na'a. Amá inta mosuci, lukadaipa i mosia takin kawasa in tangoi-Mu. Tangoi inta ain inogoi-Mu ko'i-Nakó, simbá mosia motobatúdon ná kitada. 12 Waktu Aku'oi koyota-yotakinpa monia, ilukadan-Kudon mosia takin kawasa in tangoi-Mu, tangoi inta inogoi i Amá ko'i-Nakó. Ilukadan-Kudon im mosia bo diábí tobatúmai nobalí kon sigad monia tua, kolikudbí in sia inta ain sinantú kom mobuli, simbá mobalídon onu inta aim pinais kom Buk Mosuci. 13 Tana'a Aku'oi mamangoidon ko'i Amá. Tua komintan pinota'au-Kudon waktu in Aku'oi kon duniapa na'a, simbá totu-totu'udon korasaan monia sanang ing gina-Ku. 14 Pinota'au-Kudon ko'i monia im Pirman i Amá bo mosia sinaturu in dunia, sin de'emanbí kapunya'an in dunia na'a im mosia, ná doman Aku'oi inta de'emanbí kapunya'an in dunia. 15 De'emanbí Aku'oi mopo'igum kombá gamáandon i Amá im mosia nongkon dunia na'a, ta'e po'igumon-Ku simbá lukadan i Amá im mosia nongkon kawasa i inta mora'at. 16 Ná Aku'oi na'a inta de'emanbí kapunya'an in dunia na'a, dá mosia doman tua in de'emanbí kapunya'an in dunia. 17 Pomiadon im mosia tongá mobalí kapunya'an i Amá pongin kabenaran. Pirman i Allah tuata ing kabenaran. 18 Ná ki Amá nopotabá ko'i-Nakó

namangoi in dunia na'a, dá natua doman Aku'oi mopotabá ko'i monia kon dunia na'a. 19 Lantaran kopontingan monia, Aku'oi noposarahkandon in awak-Ku salaku kapunya'an i Amá simbá mosia tongá doman mobalí kapunya'an-Ku pongin kabenaran i Amá. 20 Bo de'emanbí tongá mosia in sambayangan-Ku, ta'e intaubí doman mita inta mopirisaya ko'i-Nakó kon singgai mo'iduduimai lantaran mosia nopirisaya kon onu inta pinota'au monia na'a. 21 Aku'oi mopo'igum Amá simbá mosia komintan motobatúdon, ná ki Amá notobatú takin-Ku bo Aku'oi notobatú doman i Amá; simbá mosia motobatú doman takin Naton simbá dunia mopirisaya kon Ikowbí inta ain nopotabá ko'i-Nakó. 22 Mosia inogoi-Kudon ing kamulian inta inogoi i Amá ko'i-Nakó, simbá mosia motobatúdon naonda bo Kita ain notobatú. 23 Aku'oi takin mosia, bo ki Amá takin Aku'oi, simbá mosia totu-totu'udon motobatú, simbá kota'auandon in dunia na'a kong ki Amábí in nopotabá ko'i-Nakó bo ki Amábí im monotabi ko'i monia ná tabi i Amá ko'i-Nakó. 24 Amá, ibogon-Ku, simbá mosia inta ain inogoi i Amá ko'i-Nakó moyotakin-Ku doman kon tempat inta bayáan-Ku, simbá ko'ontongandon monia ing kamulia'an-Ku, inta ain inogoi i Amá ko'i-Nakó. Sin Aku'oi kino-tabi i Amá ko wakutu in dunia na'a diápa pinomia. 25 Amá inta moádil! Diá kinota'auan in dunia na'a ing ki Amá, ta'e Aku'oi in nonota'aubí ko'i Amá bo intau mita tana'a nonota'au bidon kong ki Amábí in nopotabá ko'i-Nakó. 26 Pinota'au-Ku bidon ko'i monia in tangoi Amá bo umuran-Kubí popota'au intua, simbá tabi i Amá ko'i-Nakó umuran makow kong gina-gina makow monia bo Aku'oi motobatú monia."

18:1 Naonda ing ki Yesus nosambayang makow natua, Sia takin murí-Nya mita minayakdon kon lolan Ongkag ing Kidron. Kon tua oyúon tobatú taman, bo ki Yesus takin murí-Nya mita sinumu'ot kon taman tatua. 2 Tempat tatua kinota'auan doman i Yudas inta nomangkang ko'i Yesus; sim mokakitdon ki Yesus takin murí-Nya mita moyosipun kon tempat tatua. 3 Dá ki Yudas namangoidon in tempat tatua takin kodia-dia in tokolompok tontara in Rum bo tongonu domanmai mololukad kom Baloi Tuhan inta pinotabá in imang mita itoi bo i intau mita im Parisi. Mosia nodia kon sonjata, lantera bo polombow. 4 Kinota'auanbí i Yesus im bayongan inta mobalí ko'i-Nia. Dá Sia dinimiug kon intau mita tatua bo nolibó, "Motayak ko'i ine i mo'ikow?" 5 Mosia noguman, "Ki Yesus Intau in Nazaret." Tubag i Yesus, "Aku'oibí na'a inta sinayak monimu." Ki Yudas inta nomangkang sinimindog doman noyotakin monia. 6 Kon dodai ing ki Yesus noguman, "Aku'oibí na'a inta sinayak monimu," mosia komintan inumundok bo no'umpag kom butá. 7 Bo ki Yesus bui nolibó, "Ki ine in tayakon monimu?" Dá kai monia doman, "Ki Yesus Intau in Nazaret." 8 Tubag i Yesus, "Aim pinoguman-Ku kon Aku'oibí inta sinayak monimu. Bo aka Aku'oibí in tayakon monimu, dá pomayakdon makow ibanea nion mayak." (9 Singog-Nya tatua, noponyata kon nobalídon onu inta aim pinoguman-Nya muna nana'a: "Amá, nongkon sigad in intau mita inta inogoi i Amá ko'i-Nakó, diá tobatúmai im mobuli.") 10 Ki Simon Petrus inta nodia kom pitow, norabut kom pitownya bo nonimboi kon simpal in imang moloben sahingga nopongkó im bongolannya dotá ing kolanan. Ki Malkus tangoi in simpal inta nopongkó im bongolan tatua. 11 Dá ki Yesus noguman ko'i Petrus, "Tungkogdon bui im pitowmu nion kong gumánya! Degá iraimumai diábí inumon-Ku im palo in roriga inta inogoi i Amá ko'i-Nakó?" 12 Bo tontara mita in Rum takin komandan monia bo mololukad mita inta pinotabá in intau Yahudi nodomokdon polat notogot ko'i Yesus. 13 Muna dinia monia in Sia ko'i Hanas, sing ki Hanas na'a kinunuton i Kayapas. Ki Kayapas na'a imang moloben kon taong tatua. 14 Ki Kayapas na'a inta ain nononggina kon itoi mita Yahudi, kom mopia-piabí tobatú intau matoi sing kopontingan bayongan intau. 15 Ki Simon Petrus takin tobatú murí ibanea dinumudui ko'i Yesus. Murí i Yesus tobatú tangia nokanal i imang moloben, dá sia sinumu'ot noyotakin i Yesus kom palas i imang moloben, 16 ta'e ki Petrus tongá

kon luai kong ngara mogolat makow. Onda intua murí tobatú tatua ilmuuai bo noyosingog takin bobantung bobay inta nolukad kon lolingkop, onda intua dinianyadon sinumu'ot ing ki Petrus. 17 Bobantung bobay inta nolukad kon lolingkop tatua noguman ko'i Petrus, "Hoi, ikow doman tobatú murí in intau tatua ma?" "De'emana," tubag i Petrus. 18 Motumpingdon totok dodai intua, dá bobantung mita bo mololukad mita nomiagdon kon tulu nongkon baga bo nonayang mosia. Ki Petrus minayak intua bo sinimindog nonayang noyotakin monia. 19 Imang moloben nolibódon ko'i Yesus soál murí-Nya bo soál totundú-Nya. 20 Ki Yesus notubag, "Aku'oi umuran taran-tarangan kon tayowon intau mobayong. Aku'oi umuran doman motundú kom bonu im baloi pososambayanan bo kom bonu im Baloi Allah inta nobalí tempat poyoyosipunan intau in Yahudi. Diábí dodai onda Aku'oi tongá umuni-uni i mosingog. 21 Dá nongonu sin ikow i molibóbí ko'i-Nakó natua Libódon ko'i monia inta ain nokodongog kon onu inta sinundú-Ku; kinota'auan bidon monia totok onu inta siningog-Ku." 22 Naonda ing ki Yesus nosingog natua, tobatú pongawal kon diug-Nyamai nonokap ko'i Yesus bo polat noguman, "Mobaranibí totok Ikow mosingog natua ko'i imang moloben!" 23 Ki Yesus notubag, "Aka Aku'oi noguman kon no'italá, yo pogumankah kon na'a onu in no'italá tua! Ta'e aka no'itutuibi im pinoguman-Ku tua, nongonu sin ikow nonokapbí ko'i-Nakó?" 24 Bo kotogo-togotpa doman natua, pinokidiadon i Hanas ing ki Yesus pinobayak ko'i Kayapas tobatú Imang Moloben. 25 Ki Simon Petrus sinimindogpa doman makow bo nonayang kon tua. Intau mita kon tua noguman ko'inia, "Ikow doman murí in Intau tatua ma?" Ta'e ki Petrus nomayow, "De'emana!" 26 Tobatú ata i imang moloben, inta koluarga i intau inta bongolannya pinongkó i Petrus, noguman, "Diábí moyotalá kon ikowbí na'a inta inontongku noyotakin in Intau tatua kon taman!" 27 Bo ki Petrus buipa doman nomayow, "Diábía," -- bo kon dodaipa doman tua manuk nokukuk. 28 Dolo-dolompa totok dinia monia ing ki Yesus nongkon baloi Kayapas pinobayak kon istana i gubernur. Intau mita in Yahudi diábí sinumu'ot kon istana tatua, simbá mosia diá monajis podudui in agama monia, sim mosia tumakindon moka'an kong ka'anon im Paskah. 29 Manangka intua ki Pilatus ilmuuai nkipodungkul ko'i monia bo nolibó, "Nongonu sin diniabí monimu mangoi intau tana'a?" 30 Mosia notubag, "Aka Sia diá kotalá, dá tantu diábí dinia mangoi nami ko'i Gubernur." 31 Ki Pilatus noguman ko'i monia, "Gamádon bo hakim monimu tontaní podudui in hukummu tontaní!" Ta'e intau mita Yahudi tatua notubag, "Kami in diábí mota'au mohukum kon intau dapot i matoi." (32 Na'a nobalí simbá motaládon onu inta aim pinoguman i Yesus soál kopopatoi-Nya.) 33 Ki Pilatus sinumu'ot bui kon istana bo nogoiní ko'i Yesus polat nolibó, "Degá Ikow nion Raja Intau Yahudi?" 34 Ki Yesus notubag, "Lolibómu nion nongkon bonu ing ginamu tontaní andeka oyúon intau ibanea in nopota'au muna ko'inimu soál Aku'oi?" 35 Ki Pilatus notubag, "Degá aku'oi na'a intau Yahudi Mosia inta nodia ko'i-Nimu pinoángoí ko'inakó in intaubí mita tobangsa-Mu bo imang mita itoi. Yo onu degá in inaidan-Mu?" 36 Ki Yesus noguman, "Karaja'an-Ku na'a in de'emanbí nongkon dunia na'a. Aka kuma bo karaja'an-Ku na'a nongkon dunia na'a, dá intau-Ku mita im moramijibí totok simbá Aku'oi diá posarahkan kom ponguasa mita in Yahudi. Ta'e totu'ubí kong karaja'an-Ku de'emanbí nongkon dunia na'a!" 37 Dá ki Pilatus nolibó ko'i-Nia, "Aka natua, Ikow nion Raja?" Ki Yesus notubag, "Ikowdon in noguman kon Aku'oi na'a in Raja. Aku'oi no'ilahir bo namangoi in dunia na'a takin tobatú makusud mobogoi ing kosaksian soál kabenaran. Intau inta nongkon kabenaran tatua mokidongogbí ko'i-Nakó." 38 Ki Pilatus nolibó ko'i-Nia, "Onu im mangale kabenaran tatua?" (38b) Nosingog makow natua, ki Pilatus ilmuuai bui bo minayak nkipodungkul kon intau mita in Yahudi bo noguman, "Diábí tobatúmai in talá no'ulíku ko'i-Nia. 39 Ta'e nobalídon kabiasaan ko'i monimu, aku'oi umuran momuli kon tobatú intau inta pinonjara aka kon Singgai Moloben Paskah. Dá degá mo'ibog im mo'ikow bá pobeaskudon ko'i monimu in raja intau Yahudi tana'a?" 40 Ta'e

mosia nomalúdon totok, "Diá mota'au, dikabí intau tanion, ki Barabasdon!" (Ki Barabas na'a in tobatú intau mogogagow bo mononakow.)

19:1 Onda intua ki Pilatus sinumu'ot bo nopotabá in intau nosambok ko'i Yesus. 2 Tontara mita nomia kom mahkota nongkon tanga mita inta dodugian, bo pinobandow monia kon ulu i Yesus. Onda intua ilambungan monia in jubah nopars, 3 bo mopobui-buimai mamangoi ko'i Yesus bo moguman, "Mobiag raja intau Yahudi!" Onda intua mosia monokap kom pogot-Nya. 4 Nopalut makow ki Pilatus ilmuuai bui bo noguman kon intau moántó kon tua, "Indoiai! Diniakudon in Sia ko'inimu, simbá kota'auan monimu kon diábí in Sia kino'uliánku kon tobatúmai in taláNya." 5 Bo ki Yesus ilmuuai takin nogijubah nopars. Ki Pilatus noguman ko'i monia, "Indoiaikah Intau tatua." 6 Naonda imang mita itoi bo pongawal mita tatua noko'ontong ko'i Yesus, mosia nomalú, "Popopakúdon Sia kong kayu pinoyotalempang! Popopakúdon Sia kong kayu pinoyotalempang!" Dá ki Pilatus noguman ko'i monia, "Gamádon in Sia, bo popopakúdon monimu tontaní kong kayu pinoyotalempang, sin aku'oi in diábí noko'ulí kon tobatúmai in talá ko'i-Nia." 7 Intau mita in Yahudi tatua noguman, "Podudui in hukum nami, Sia musti hukumon matoi sin Sia nongaku ki Adí i Allah." 8 Naonda ing ki Pilatus nokodongog kon singog monia natua, nodugangdon bui in ondoknya. 9 Dá sia sinumu'ot bui kon istana bo naonda ing ki Yesus dinia pinotu'ot, ki Pilatus nolibó ko'i-Nia, "Nongkon ondabí Ikow nion?" Ta'e diá sinubagan i Yesus. 10 Dá ki Pilatus nolibó bui, "Ikow doídon mongonguman takin-Ku Ba' kota'auan-Mu, oyúon ing kawasaku mopobebas ko'i-Nimu, bo kawasaku mopopakú kong kayu pinoyotalempang ko'i-Nimu!" 11 Ki Yesus notubag, "Aka ki Allah diá mobogoi ing kawasa tatua ko'inimu, yo beresibí diá ing kawasamu ko'i-Nakó. Tuamai intaubí inta noposarahkan ko'i-Nakó ko'inimu in molobe-loben in dosanya nongkon inimu." 12 Nokodongogmai kon natua ing ki Pilatus, totokdon ramijionnya pobeason ing ki Yesus. Ta'e intau mita i Yahudi totokdon momalú im moguman, "Aka ki Tuang mopobebas ko'i Nia, yo ki Tuang de'eman yobayat i Kaisar!" 13 Nokodongogmai kon natua, pinokidiadon i Pilatus ilmuuai ing ki Yesus, bo minayakdon in sia ilimitú kon kadera pongadilan inta sinangoian Talog Batu (Litostrotos). (Kom bonu im bahasa Ibrani sinangoian Gabata.) 14 Waktu intua singgaidon pinobasadiaan kom poramean paskah, degá jam duablasmaidon. Ki Pilatus nogumandon kon intau mita tatua, "Na'a in rajamu!" 15 Mosia nomalú, "Limodon in Sia! Limodon in Sia! Popopakúdon Sia kong kayu pinoyotalempang!" Ki Pilatus nolibo, "Musti degá aku'oi im mopopakú kon kayu pinoyotalempang kon i rajamu?" Imang mita itoi notubag, "Tongábí ki Kaisar in raja nami!" 16 Dá pinosarakandon i Pilatus ing ki Yesus sim bayáandon popopakú kong kayu pinoyotalempang. Bá ginamádon monia ing ki Yesus bo dinia. 17 Ki Yesus ilmuuai takin kopota-pota'an ing kayu pinoyotalempang popopakúan ko'i-Nia bo nopobayak in tempat inta sinangoian "Tempat in Tengkorak". (Kom bonu im bahasa Ibrani sinangoian Golgota.) 18 Kon tua Sia pinopopakúdon kong kayu pinoyotalempang. Oyúon doman intau doyowa im pinopopakú kong kayu pinoyotalempang takin i Yesus singgai tua. Tobatú kon dotá ing koloigi, tobatú kon dotá ing kolanan, bo ki Yesus kon yuá-yuák monia. 19 Kon dotá omonikan kayu inta pinopopakúan ko'i Yesus pinoki popakúan doman i Pilatus ing kayu topongkó inta pinaisan, "Ki Yesus Intau Nazaret, Raja Yahudi." 20 Nobayong intau Yahudi nokobaca kom pais tatua, sin tempat inta pinopopakúan ko'i Yesus kong kayu pinoyotalempang nodiug kong kotá. Tua pinais doman kom bahasa Ibrani, Latin, bo Yunani. 21 Dá imang mita itoi noguman ko'i Pilatus, "Dona'ai paison Raja Intau Yahudi", ta'e paisbí nana'a, "Intau tana'a noguman, Aku'oi Raja Intau Yahudi." 22 Ta'e ki Pilatus notubag, "Onu inta aim pinaisku, diá bidon mota'au baluian." 23 Naonda in tontara mita tatua nopopakú makow ko'i Yesus kong kayu pinoyotalempang, mosia nogamá kom pakeang i Yesus bo sinilai

monia opat, tumongo silai ko'i monia. Ginamá doman monia in jubah-Nya. Jubah tatua diábí in tanda pinodaguman -- sinuji nongkon limonik nodapot kon omonagannya. 24 Dá tontara mita tatua noyosingog, "Dona'aidon poyopongkoon in jubah tana'a. Koligai bá morabut kon lot ing kita, tayakon mongo ki ine im moko'ulí." Soál tatua nobalí simbá motompodon onu inta aim pinais kom bonu im Buk Mosuci, nana'a: "Mosia mosilai kom pakeang-Ku, bo norabut kon lot sim motayak kon jubah-Ku." Bo totu'u natuabí im pinomia in tontara mita tatua. 25 Kon diug ing kayu inta pinopopakúan ko'i Yesus, sinimindog kon tua ki iná i Yesus, ki utat bobay i iná-Nya, ki Maria ki buloi Klopas, bo ki Maria Magdalena. 26 Naonda ing ki Yesus noko'ontong ko'i iná-Nya bo murí inta kinotabi-Nya sinimindog makow kon tua, Sia noguman ko'i iná-Nya, "Iná, tua ing ki adí i Iná." 27 Noguman makow natua ing ki Yesus ko'i iná-Nya, Sia noguman doman kon murí-Nya tatua, "Tua ing ki inámu." Bo kon dodaipa doman tatua dinia im murí tatua ing ki iná i Yesus nogutun tobaloiannya. 28 Kinota'auan bidon i Yesus kon tana'a bayongan yagi-yagi ain nolapat, bo bá onu inta aim pinais kom bonu im Buk Mosuci mobalídon, dá Sia noguman, "Aku'oi moyogang." 29 Kon tua oyúon im palo inta nopuling in anggur boil. Dá mosia nogamá kong gabus bo pinolodok kom bonu in anggur boil tatua, bodongka pinopoturak kom bulú topongkó bo pinopodiug kom bibig i Yesus. 30 Ki Yesus nonginsip kon anggur boil tatua bo noguman, "Ain nopalut!" Bo kinumuyungdon Sia polat minatoi. 31 Itoi mita in Yahudi doíbí aka mayat in intau mita inta pinopopakú kong kayu pinoyotalempang umuran mo'igantong makow kon tua uma'ai Singgai in Sabat, apa doman Sabat dodai intua Singgai Moloben. Sin singgai inta pinopopakúan ko'i Yesus tua no'ilabú kon singgai inta mopo'ikolomai Sabatdon tatua. Dá itoi mita i Yahudi minayakdon ko'i Pilatus bo nopoigum simbá si'ol in intau mita inta pinopopakú kong kayu pinoyotalempang tatua tokoputolandon bodongka popoponag i mayat monia nongkon kayu pinoyotalempang tatua. 32 Dá tontara mita tatua minayak bo nomutol muna kon si'ol in intau doyowa inta pinopopakú noyotakin i Yesus. 33 Naonda i mosia no'ibayakdon ko'i Yesus, indoianmai monia yo minatoi bidon, dá si'ol-Nya diádon pinutolan monia. 34 Ta'e sian i Yesus sinakul in tobatú tontara ing ginubat; dá ilumuaidon in dugú bo tubig. 35 Intaubí inta ain noko'ontong tontaní kon onu inta ain nobalí tatua in nopota'au kon soál tatua, simbá mo'ikow mopirisaya doman. Bo onu inta pinota'aunya tatua in totu'ubí, bo kinota'auannya kon totu'ubí intua. 36 Tua in nobalí simbá mobalídon onu inta pinais kom bonu im Buk Mosuci, "Diábí tobatúmai in tulannya putolon." 37 Kom bonu in Alkitab pinais doman nana'a: "Mosia mo'indoibí ko'i-Nia inta ain sinakul monia." 38 No'iduduimai kon tua, ki Yusup inta nongkon Arimatea nopo'igum ko'i Pilatus mogamá kom mayat i Yesus. (Ki Yusup na'a dumodudui Yesus, ta'e tongá umado-adop sim mo'ondok kon intau mita Yahudi.) Inogoi i Pilatus onu inta pino'igumnya tatua, dá binayaknyadon pinopoponag im mayat i Yesus tatua. 39 Ki Nikodemus inta pernah namangoi ko'i Yesus dolom, minayak doman noyotakin i Yusup. Ki Nikodemus nodia doman kon ramuan talong mobondu bo gaharu degá tolu mai nopuluh nokilo ing kobayongea. 40 Binayak ginamá nayadua im mayat i Yesus bo binakut im pusi pinoyobakut in ramuan mobondu tatua pinodudui kong kabiasa'an pongogubur in intau Yahudi 41 Kon diug in tempat inta pinopopakúan ko'i Yesus kong kayu pinoyotalempang oyúon tobatú taman. Kom bonu in taman tatua oyúon ing kuburan mobagu inta diápa dodai onda pinonguburan kon intau. 42 Lantaran kuburan tatua nodiug, apa doman singgai in Sabat motoyongdon pangkoion, dá kinuburdon monia kon tua ing ki Yesus.

20:1 Kon singgai in diminggu modiuropa mobayag, ki Maria Magdalena minayak ing kubur. Inindoiannyamai yo batu inta pinonalob nolitoion nongkon bubú ing kubur tatua. 2 Dá noribatuk in sia bo minayak notayak ko'i Simon Petrus bo kom murí inta kinotabi totok i Yesus, bo noguman,

"Ki Tuhan ginamadon in intau nongkon kubur. Diá kinota'auanku mongo sinagú monia kon onda."
3 Ki Petrus bo murí-Nya ibanea tatua minayak ing kubur. 4 Taya dua tumpala noribatuk, ta'e murí tobatú tatua im molika-likat nongkon i Petrus, bo sia im muna nodapot kong kuburan. 5 Sia ilumongow kong kubur tatua bo inontongnya im pusi inta pinobakut no'iukat makow kon tua, ta'e diábí in sia sinumu'ot. 6 Bo no'i angoidon ing ki Petrus. Ki Petrus baya-bayak sinumu'ot kom bonu ing kubur tatua. Sia noko'ontong doman kom pusi inta pinobakut kom mayat no'iukat makow kon tua, 7 ta'e pusi inta pinobakut kon ulu i Yesus diábí no'idiug kon tua, tua in ilitodbí tontaní. 8 Onda intua murí inta no'iyaput muna tua sinumu'otdon doman. Tua inontongnya bo nopirisaya doman in sia. (9 Dapot kon dodai intua diápa kino mangalean monia onu inta pinais kom bonu im Buk Mosuci kon Sia im mustibí mobiag nongkon kinopatoian-Nya.) 10 Nopalut makow kon tua murí mita i Yesus tatua nobui. 11 Ta'e ki Maria Magdalena simindogpa makow kon tayowon kubur tatua bo mongombalmi. Koyogot in sia nongombal, ilumonggó kom bonu ing kubur, 12 bo inontongnya im malaekat doyowa nogilambung nobudó. Mosia ilimitú kon tampat inta pinogulidan kom mayat i Yesus. Tobatú kon dotá in uluan, bo tobatú kon dotá in si'olan. 13 Malaekat mita tatua nolibó, "Iná, nongonu sim mongombal?" Ki Maria noguman, "Ki Tuhanku ginamadon intau, bo diá doman kinota'auanku mongo pinobayak monia in onda." 14 Naonda in nosingog makow natua, sia nobobui ná tumi bo inontongnya ing ki Yesus sinimindog kon tua. Ta'e diábí kinota'auannya kong ki Yesus intua. 15 Ki Yesus nolibó ko'inia, "Iná, nongonu sim mongombal Ki ine in tayakon i Iná?" Sinangka i Maria kon Sia tua mololukadbí kon taman tatua, dá sia noguman, "Amá, aka ki Amá in nomamping ko'i-Nia nongkon na'a, yo tulungaipa poguman ko'inakó mongo kon onda im pinotagúan i Amá ko'i-Nia, simbá mota'auku bayáan gamáan in Sia." 16 Ki Yesus noguman ko'inia, "Maria!" Ki Maria inimindoi ko'i Yesus bo noguman kom bonu im bahas Ibrani, "Rabuni!" (Mangalenyá "Guru".) 17 "Dikapa kadaian in Aku'oi," guman i Yesus ko'inia, "Sin Aku'oi diápa namonik ko'i Amá. Ta'e bayakdon ko'i utat-Ku mita, bo pota'audon ko'i monia kon tana'a Aku'oi mayak ko'i Amá-Ku bo ko'i Amá doman monimu, ko'i Allah-Ku bo ko'i Allah-mu." 18 Dá binayak domandon i Maria pinota'au kom murí mita i Yesus, kon inontongnyadon ing ki Tuhan bo ki Tuhanbí doman in noguman kon tua komintan ko'inia. 19 Kon singgai doman in diminggu tatua, naonda in nodolomdon, murí mita i Yesus noyosipun kom baloi tobatú bo kinunsían monia komintan in lolingkop, sim mo'ondok kon intau mita Yahudi. Ta'e ki Yesus balúbí no'isindog magí kon yuá-yuák monia bo noguman, "Salam dodamean bo kobiagan motompia kotaki-takin monimu." 20 Nosingog makow kon natua, pino'ontong-Nya in lima bo sian-Nya ko'i monia. Nopia totok ing gina monia naonda in noko'ontong ko'i Tuhan. 21 Bo ki Yesus noguman ko'i monia bui, "Salam dodamea bo kobiagan motompia ko'i monimu. Ná ki Amá nopotabá ko'i-Nakó, yo natua doman Aku'oi mopotabá ko'i monimu." 22 Nosingog makow natua, Sia nopo'irupdon in tompot-Nya ko'i monia bo noguman, "Tarimadon in Roho i Allah. 23 Aka mo'ikow mongampung kon dosa in tobatú intau, yo ampungan doman i Allah in sia. Aka diá ampungan monimu dosa in tobatú intau, dá diábí doman ampungan i Allah in sia." 24 Ki Tomas (inta dinonoi ki "Apang"), tobatú murí inta kon sigad im murí-Nya mopuluh bodoyowá tua diá koyota-yotakin monia dodai ing ki Yesus namangoi. 25 Dá murí mita i Yesus ibanea noguman ko'i Tomas, "Kami ain noko'ontong ko'i Tuhan!" Ta'e ki Tomas notubag : "Aka diápa ontongonku tontaní palot im pakú kon lima-Nya bo kon sian-Nya tua, yo beresibí diá mopirisaya in Akuoi." 26 Naonda in todiminggu no'iduduimai kon tua, murí mita i Yesus noyosipun bui kon tua, ki Tomas oyúon domandon kon tua noyotakin monia. Komintan kinunsían monia in lolingkop, ta'e ki Yesus namangoi bo sinimindog kon yuá-yuák monia bo noguman, "Salam dodamean bo kobiagan motompia kotaki-takin monimu." 27 No'iduduimai kon tua, ki Yesus noguman ko'i Tomas,

"Indoiaidon in lima-Ku, bo popoturakdon kon na'a in tononuyukmu. Tonggó magí in limamu bo popotudakdon kon sian-Ku. Dikadon molia-liaw ing gina, ta'e popirisayadon!" 28 Ki Tomas noguman ko'i Yesus, "Tuhanku bo Allahku!" 29 Dá ki Yesus noguman ko'inia, "Ikow nopirisaya lantaran inontongmudon toh Kosanangdon totok im mosia inta umpakah diá noko'ontong ta'e nopirisaya ko'i-Nakó!" 30 Nobayongpabí in soál mita inta mokoherang im pinomia i Yesus kon tayowon im murí-Nya mita, ta'e diádon pinais kom bonu im buk tana'a. 31 Ta'e onu inta pinais kom buk tana'a, makusudnya kom bá mo'ikow mopirisaya kong ki Yesusbí tua in Raja Mopoposalamat, bo ki Adí i Allah, bo lantaran pirisayamu tatua dá moko'ulí i mo'ikow kong kobiagan.

21:1 Nopalut makow kon tua ki Yesus bui nokipogontong kon murí-Nya taya pitu kon Danow Tiberias. Nana'a ing kino bobalínya: 2 Kon singgai tobatú, ki Simon Petrus, ki Tomas inta donoionmai "Apang", ki Natanael inta nongkon Kana kon Galilea, ki adí mita i Zebedeus, bo murí doman mita i Yesus taya dua namangoi noyosipun. 3 Ki Simon Petrus noguman ko'i monia : "Aku'oi mayak modomok kon toyak." "Kami dumudui," tubag monia ko'inia. Dá minayakdon im mosia kon uangga. Ta'e tonggobi-i tua mosia diá nokoálap kon toyak tobatúmai. 4 Waktu mata in singgai momangkoidon momuká, ki Yesus sinimindogdon kom pintad, ta'e diábí kinota'auan monia kong ki Yesus intua. 5 Ki Yesus nolibó ko'i monia, "Adí-Ku mita, oyúon degá in toyak ko'i monimu?" "Diá," tubag monia. 6 Ki Yesus noguman ko'i monia, "Pogarabdon in landarámu kon dotá ing kolanan uangga, dá moko-alapbí im mo'ikow kon toyak." Dá pinogarabdon monia in landará tatua, bo mosia diádon noko-ugut bui sin nobarong totok in toyak kom bonunya. 7 Dá murí inta totok kinotabi i Yesus noguman ko'i Petrus, "Ki Tuhan intua!" Naonda ing kinota'auan i Petrus kong ki Tuhan intua, nogilambungdon in sia (sin diá nogilambung in sia) bo ilumabú in sia kon tubig. 8 Murí mita ibanea dinumudui ko'inia nopobayak in toba takin uangga bo ko'ugu-ugut doman in landará inta nopuling in toyak, sin diábí noyayuk im mosia nongkon toba, degá tongá mogatutmai nometer. 9 Naonda im mosia noponagdon kon toba, inontongdon monia бага in tulu kon tua bo oyúon doman in toyak bo roti kon tudunya. 10 Ki Yesus noguman ko'i monia, "Podiaka mangoi kon tongonumai nobungá in toyak inta bagu dinomok monimu nion." 11 Ki Simon Petrus sinumakoi kon uangga bo nogugut kon landará bo pinobayak in toba. Landará tatua nopuling in toyak mongoloben, mogatut bo lima nopuluh botolú ing kobayongea. Ta'e umpakah natua ing kobayong toyak, ta'e diábí nobisik in landará. 12 Ki Yesus noguman ko'i monia, "Koligai monga'andon." Diá tobatúmai ing kon sigad monia tua nokobalí nolibó, "Mongo ki ine ing ki Amá!" Sing kinota'auandon monia kong Tuhan in Sia. 13 Onda intua ki Yesus dinimiug ko'i monia bo nogamá kon roti bo nobogoi ko'i monia. Ná doman tua, Sia nobogoi doman in toyak. 14 Na'a in intolunyadon ki Yesus noki pogontong kom murí-Nya mita naonda im biniagdon bui in Sia nongkon sigad intau mita minatoi. 15 Nopalut makow mosia nonga'an, ki Yesus noguman ko'i Simon Petrus, "Simon, adí i Yohanes, degá tabimu i molobe-loben nongkon tabi monia ko'i-Nakó?" "Totu'u, Tuhan," tubag i Petrus, "Kinota'auanbí i Tuhan kon aku'oi im motabibí ko'i Tuhan." Ki Yesus noguman ko'inia, "Lukadaidon ki adí mita in domba-Ku." 16 Ki Yesus bui nolibó nogindua, "Simon adí i Yohanes, degá motabi ikow ko'i-Nakó?" "Totu'u, Tuhan," tubag i Petrus, "Kinota'auanbí i Tuhan kon aku'oi i motabibí ko'i Tuhan." Ki Yesus noguman ko'inia, "Lukadaidon in domba-Ku mita." 17 Intolunyadon ki Yesus nolibó ko'inia, "Simon adí i Yohanes, motabi degá ikow ko'i-Nakó?" Moájardon totok ing gina i Petrus sing ki Yesus nodapot ing kotolu nolibó ko'inia. Dá ki Petrus notubag bui, "Tuhan, kinota'auanbí i Tuhan bayongan yagi-yagi. Kinota'auanbí i Tuhan kon aku'oi i motabibí ko'i Tuhan!" Bo ki Yesus noguman ko'inia, "Lukadaidon in domba-Ku mita. 18 Na'a im poguman-Ku ko'inimu: Waktu ikow nogu'odpa, ikowdon tontaní in nogakod

kon ogotanmu, bo mayakabí onda ing ko'ibogmu. Ta'e aka ikow moguyangdon, yo potuntunmubí in limamu bo intaudon ibanea i mogakod ko'inimu bo dia'annya kon tampat inta kodoi'mu bayáan." 19 (Singog mita i Yesus mopota'aubí kon naonda ing kopopatoi i Petrus kon singgai mo'iduduimai sim mopomulia ko'i Allah.) Nopalut makow kon tua ki Yesus noguman ko'i Petrus, "Duduidon ko'i-Nakó!" 20 Wakutu ing ki Petrus nobobui, sia noko'ontong kon tuminyamai i murí inta totok kinotabi i Yesus. (Sia tua inta ilimitú kon diug i Yesus kowakutu in nonga'an bo sia doman inta nolibó ko'i Yesus, "Ki ine im moposarakan ko'i-Nia?") 21 Noko'ontongmai ko'inia, ki Petrus nolibó ko'i Yesus, "Tuhan, naonda in sia na'a?" 22 Ki Yesus notubag, "Aka mo'ibog in Aku'oi kon sia in umuranpa mobiag modapot in Aku'oi mamangoi bui, yo tua in de'emanbí urusanmu. Ta'e ikow in duduidon ko'i-Nakó!" 23 Dá no'isiardon in habar kon sigad in dumodudui mita i Yesus, kom murí-Nya tatua in diábí mato-matoi. Padahal diábí ing ki Yesus noguman, kon diá matoi i murí-Nya tatua, ki Yesus tongábí noguman, "Aka mo'ibog in Aku'oi kon sia in umuranpa mobiag modapot in Aku'oi mamangoi bui, yo tua in de'emanbí urusanmu." 24 Murí tatuata inta nobogoi ing kosaksian kon soál mita inta ain nobalí tana'a. Sia domandon tatua inta ain nomais kon na'a. Bo kinota'auanbí naton kon onu im pinogumannya tatua in totu'ubí. 25 Nobayongpabí in soál mita ibanea inta inaidan i Yesus, ta'e aka daiton paison intua, yo rasa'anku dunia na'a diábí tugatan potagúan kon onu im paison tatua.